

Zwolle

Perspectiefnota 2011-2014

I Inleiding

II Hoofdthema's uit het collegeakkoord

- a Wijkgericht werken en participatie
- b Duurzaamheid
- c Deregulering en dienstverlening
- d Ruimtelijke ontwikkelingen en Economie
- e Binnenstad
- f Bereikbaarheid
- g Investeringsprogramma Zwolle – Provincie Overijssel
- h Investeringsprogramma Zwolle
- i Knelpunten

III Bezuinigingsoperatie 4+4

- a Inleiding
- b Bezuinigingspakket bedrijfsvoering
- c Kaders voor bezuinigingen Inhoudelijke programma's

IV Totaaloverzicht structurele en meerjarig incidentele bestedingen

V Financieel Meerjaren Perspectief

Bijlage 1: Specificatie uitkomsten meerjarenraming 2011 t/m 2014 (Basisraming)

Bijlage 2: Overzicht gehonoreerd meerjarig incidenteel 2011-2014

Bijlage 3: Overzicht investeringsopgaven 2010-2014

Bijlage 4: Overzicht incidentele knelpunten

I Inleiding

Dit is de eerste Perspectiefnota (PPN) van een nieuw college in Zwolle. In het collegeakkoord van april 2010 is de ambitie weergegeven voor de komende vier jaren. Nu geven we met deze PPN een eerste uitwerking aan die ambities. We willen daarbij een aantal accenten leggen zonder alles voor de komende vier jaren vast te leggen.

We richten met deze PPN de focus op participatie en wijkgericht werken en op duurzaamheid. Hierop willen we vaart maken. Voor beide onderwerpen kiezen we voor een programmatische aanpak. Vorig jaar nog stond de PPN in het teken van de kredietcrisis. We blijven werken aan het economisch vitaal houden van de stad, immers de economische crisis is nog lang niet voorbij en we ervaren nog dagelijks de gevolgen hiervan. We willen dat Zwolle sterker uit de crisis komt, daarvoor zijn bezuinigingen noodzakelijk maar ook investeringen in mensen en de stad.

Een gezond sociaal economisch klimaat is de beste remedie tegen armoede en uitsluiting. Het gaat daarbij om het zoeken naar een optimale combinatie van sociale, economische en omgevingskwaliteit. Dat is een enorme uitdaging omdat we moeten werken met teruglopende inkomsten, een forse bezuinigingsopdracht en we toch een sluitende financiële meerjarenraming willen presenteren. Daarnaast moeten we er rekening mee houden dat het nieuwe kabinet met een aantal ingrijpende bezuinigingsmaatregelen zal komen waar ook wij de gevolgen van gaan ondervinden. Dus aan een kant de realiteit van bezuinigen, maar aan de andere kant de ambitie om de stad weer sterker te maken. Wij geloven in de kracht en de toekomst van Zwolle, het is aan ons om onze ambities met realisme uit te werken. We hebben ons voor deze PPN laten leiden door de basisprincipes uit het collegeakkoord: participatie, verbinding, vertrouwen, geïntegreerde inzet op uitvoeringsniveau, kwaliteit en duurzaamheid.

Met betrekking tot de noodzakelijke bezuinigingen is de organisatie er in geslaagd om met een bezuinigingspakket te komen zoals was afgesproken en hebben we reeds voor ruim een miljoen structurele ruimte gevonden voor concrete maatregelen die zonder meer uitgevoerd kunnen worden. Over de meer beleidsmatige keuzen binnen het bezuinigingspakket stellen wij een aantal procesafspraken voor zodat we met elkaar de tijd nemen om goede afgewogen besluiten te nemen, waarbij we onze partners in de stad ook willen betrekken.

Zwolle heeft een ambitieus investeringsprogramma, maar we moeten in deze tijd prioriteren en faseren. Niet alles kan, niet alles kan tegelijkertijd. Bij de begroting 2011 stellen we de noodzakelijke investeringsopgave ten behoeve van de jaarschijf 2011 aan u voor, met daarbij de beschikbare incidentele middelen.

Vlak voor het gereedkomen van deze PPN hebben we samen met de provincie Overijssel een ambitieus Investeringsprogramma Zwolle-Overijssel besproken waarin Zwolle samen met de Provincie investeert in de stad vanuit de Essentopbrengsten. Met dit gezamenlijke investeringsprogramma realiseren we een aantal belangrijke ambities op het gebied van de Binnenstad+ ,Spoorzone, A28 zone, Sociaal/jeugd, Cultuur en Bereikbaarheid, Ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

Naast het realiseren van ambities neergelegd in het collegeakkoord is er ook een aantal knelpunten (reeds gemeld in de Berap) dat om oplossingen vraagt , zoals onder andere onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer. Dit doet een fors beroep op de ons thans ter beschikking staande financiële middelen.

De afgelopen jaren hebben we als college, raad en ambtelijke organisatie gestuurd onder het motto 'Samen Maken we de Stad'. Deze werkwijze gaat uit van het idee dat er meer mogelijk is als we samenwerken met bedrijven, organisaties en inwoners. Door samenwerkingsverbanden te zoeken worden grotere ontwikkelingen in beweging gezet waarvoor ook anderen dan de gemeente zich verantwoordelijk voelen. Deze bestuursstijl is niet alleen een uiting van kwaliteit, het tilt onze stad ook op een kwalitatief hoger plan zodat we (ook in de toekomst) de concurrentie met andere steden aankunnen. Ook de komende jaren zullen we vanuit deze gedachte de stad besturen.

Structureel financieel perspectief

Het financieel perspectief wordt in belangrijke mate bepaald door de bezuinigingen van het Rijk. Daarover is op dit moment nog grote onzekerheid. In de PPN 2010-2013 is met het in gang zetten van de 4+4-operatie een eerste stap gezet om de rijksbezuinigingen op te vangen. Daarbij werd op basis van een reële nullijn (en een beperkte indexering) geraamd dat met € 4 miljoen bezuiniging de begroting structureel in evenwicht zou zijn. Ten opzichte van dit uitgangspunt is de financiële positie van de gemeente met € 1,5 miljoen verbeterd. De junicirculaire, waarover u afzonderlijk bent geïnformeerd, geeft een lichte verbetering te zien. Hierbij merken wij op dat nog geen rekening is gehouden met de verwachte rijksbezuinigingen.

De vooruitzichten met betrekking tot de rijksbezuinigingen zijn sterk verslechterd. Om die reden is in het coalitieakkoord de bezuinigingstaakstelling verhoogd. De totale taakstelling is verhoogd van € 8 miljoen naar 11 miljoen. De ruimte voor nieuw beleid is verlaagd van € 4 miljoen naar € 3 miljoen. Dit uitgangspunt is gehanteerd voor deze PPN. De positieve ontwikkeling van de financiële positie (+ € 1,5 mln. exclusief rijksbezuinigingen) wordt niet gebruikt als nieuwe ruimte, maar als buffer voor de onzekerheid over de rijksbezuinigingen.

We zijn bij de opstelling van deze PPN geconfronteerd met een aantal tegenvallers in het vastgestelde beleid. Deze tegenvallers leggen beslag op vrijwel de gehele ruimte voor nieuw beleid (jaarschijf 2011), zoals dat in het financieel kader van het coalitieakkoord is aangegeven. De voorstellen voor de bezuinigingen in 2011 leiden daarentegen tot een positieve afwijking ten opzichte van het financieel kader. Om die reden stellen wij voor vooralsnog de tegenvallers in het bestaande beleid te dekken uit een ophoging van de financiële ruimte voor nieuw beleid in 2011. Daarmee kan ook nieuw beleid nu al gestalte krijgen.

Als de consequenties van de rijksbezuinigingen duidelijk zijn willen we met u in gesprek over de financiële positie van de gemeente. Daarbij willen we ook betrekken de vraag hoe wij omgaan met tegenvallers in relatie tot ruimte voor nieuw beleid.

Meerjarig incidenteel perspectief

Met name dankzij het gerealiseerde rekeningsresultaat 2009 zijn middelen beschikbaar voor meerjarige incidentele toewijzing. Primair leggen wij van de beschikbaar gekomen middelen € 6,75 mln. opzij, dit ter compensatie van het structurele dividendverlies door de verkoop van Essent aandelen, en tevens € 5 mln. als extra weerstandsreserve in verband met het verliesrisico in de eerstvolgende Meerjarenprognose Vastgoed (MPV). Daarnaast zetten we € 2,5 mln. in voor aanvulling van het cofinancieringsfonds in verband met de uitvoering van de investeringsagenda Provincie-Zwolle.

Na aanvulling van het cofinancieringsfonds is hierin nog € 5,8 mln. beschikbaar, waarvan wij voorstellen om € 1,3 mln. in reserve te houden voor de nog af te ronden besluitvorming inzake renovatie Openluchtbad en € 4,5 mln. in te zetten voor uitvoering van de investeringsagenda Provincie-Zwolle (specificatie opgenomen in deze PPN). Na aftrek van al deze bedragen resteert nog een meerjarig incidenteel besteedbare ruimte van € 3,8 mln. in 2011 oplopend naar € 7,3 mln. in 2014. In deze PPN is een voorstel opgenomen voor de besteding van deze ruimte tot een bedrag van € 1,5 mln. in 2011 oplopend naar ruim € 4,6 mln. in 2014. Er blijft dan nog een bedrag van € 2,3 mln. beschikbaar (oplopend naar € 2,7 mln. in 2014) voor besluitvorming bij de komende begrotingsbehandeling. Het gaat dan om de afhandeling van jaargebonden incidentele aanvragen 2011 en/of om versterking van het cofinancieringsfonds. Dat fonds is na verwerking van de voorstellen in deze PPN leeg. In deel V van deze PPN is een nadere uitwerking opgenomen van bovenstaande cijfers.

Leeswijzer

Deze perspectiefnota bouwt voort op het collegeakkoord. Op basis van het collegeakkoord is in deel II van deze PPN een aantal hoofdthema's benoemd waarin het collegeakkoord voor deze eerste PPN van ons college nader is uitgewerkt.

De thema's zijn:

- a. Participatie en wijkgericht werken
- b. Duurzaamheid

- c. Dienstverlening en deregulering
- d. Ruimtelijke Ontwikkelingen en Economie
- e. Binnenstad
- f. Bereikbaarheid
- g. Investeringsprogramma Zwolle – Provincie Overijssel
- h. Investeringsprogramma Zwolle
- i. Knelpunten

Per thema zijn binnen de beschikbare budgetten structurele en meerjarig incidentele bestedingsvoorstellen gedaan. Ook zijn er procesvoorstellen opgenomen. Incidentele bestedingsvoorstellen voor 2011 komen bij de behandeling van de begroting 2011 in november aan de orde. In bijlage 3 is hiertoe reeds een indicatieve lijst opgenomen. Daarnaast zijn de projecten uit het Investeringsprogramma Zwolle – Provincie Overijssel benoemd. Zoals in paragraaf G ook staat vermeld, zal een aantal projecten de komende tijd nog aan de raad worden voorgelegd. Daar waar aan de orde, zijn ook toezeggingen vermeld.

Deel III van de PPN behandelt de bezuinigingsoperatie 4+4. Voor deze PPN vragen wij u in te stemmen met het procesvoorstel voor het vervolg en een uitspraak te doen over de zoekgebieden.

Deel IV geeft een totaaloverzicht van de structurele en meerjarig incidentele bestedingen.

Het financieel meerjaren perspectief vindt u in deel V van deze PPN.

II Hoofdstuk 1 uit het collegeakkoord

A. Participatie en wijkgericht werken

Kernboodschap collegeakkoord

In het collegeakkoord wordt het participatiebegrip in brede zin benoemd. Vanuit vertrouwen in de inwoners van de stad gaat het er primair om ieder de ruimte te laten om zijn/haar bijdrage aan de maatschappij te leveren. Waar nodig helpen we mensen om daartoe (beter) in staat te zijn. Participatie gaat om het in hun kracht laten of brengen van mensen in de stad. Als gemeente zetten we in op het leggen van verbindingen en werken we vanuit vertrouwen in de talenten van onze inwoners en onze partners. We willen meer insteken vanuit vertrouwen in vakmensen op uitvoeringsniveau. Op basis van de deze principes vervullen we onze rol.

- Waar mensen in staat zijn hun kansen en ambities waar te maken, moet de overheid belemmeringen wegnemen.
- De overheid daagt mensen uit wanneer zij hun ambities nog moeten ontdekken.
- Mensen die door omstandigheden niet of niet meer in staat zijn om hun ambities te realiseren, bieden we ondersteuning. Deze is gericht op persoonlijke ontwikkeling en op het voorkomen of doorbreken van sociaal isolement.

Wij zetten deze bestuursperiode in op participatie. Iedereen doet mee, niemand staat langs de zijlijn en we benutten de kracht en kwaliteiten van mensen. Daar bedoelen we niet een soort heilig 'moeten' mee. Wel willen we dat inwoners en maatschappelijke partners mee 'kunnen' doen. Bovendien willen we ze uitdagen om het beste uit zichzelf te halen, voor zichzelf, voor hun directe leefomgeving én voor de stad Zwolle.

Dit vraagt om een manier van werken waarbij investeren in verbinden, in vertrouwen en in het vermogen van bewoners en partners om te participeren centraal staat. Een houding en werkwijze die we met Samen maken we de Stad, beginspraak en de ideeënmakelaar hebben ingezet. Samen met de stad gaan we op zoek naar nieuwe vormen waarmee we bewoners en maatschappelijke partners met elkaar kunnen verbinden en ruimte kunnen bieden. Zodat ze, naar vermogen, niet alleen mee *kunnen* doen, maar ook mee *willen* doen: vanuit ambities en kansen. Deze aanpak vraagt niet alleen om het geven van ruimte maar ook om een meedenkende, stimulerende en oplossingsgerichte overheid.

Dit betekent dat we beleid vormgeven vanuit de kracht, de kennis en de beleving van de wijken en de dagelijkse praktijk. Dat kan in de verdere ontwikkeling van onze wijken: met een grotere inbreng van bewoners die zich samen met professionals inzetten voor een schone, veilige en leefbare omgeving. Bijvoorbeeld door mee te denken over de inzet van professionals in de wijk ten behoeve van veiligheid, het aanpakken van de openbare ruimte of het organiseren van activiteiten in de wijk. Maar ook door daar zelf een bijdrage aan te leveren. Het betekent ook dat we mensen uitdagen om een bijdrage te leveren, los van beleid en regelingen: puur vanuit de kansen die mensen zelf zien in samenwerking met anderen.

Niet iedereen staat te springen om mee te doen met een 'uitdagende overheid'. Sterker, sommige mensen hebben het geloof in diezelfde overheid opgegeven. Daarbij zijn er ook mensen die zich terugtrekken in een bestaan buiten of naast de maatschappij. We willen daarom invulling geven aan drie doelen:

- sociale insluiting (en dus sociale uitsluiting tegengaan);
- sociale cohesie (en dus verbindingen tussen bewoners en maatschappelijke partners versterken);
- burgerzin (en dus vervreemding tussen bewoners, professionals en bestuur voorkomen).

Voor de begroting 2011 werken wij deze doelen uit in maatschappelijk te behalen winst. Dat zal zich breed moeten vertalen in ons beleid, onze houding en werkwijze. We zijn ervan overtuigd dat deze manier van werken tot betere maatschappelijke en goedkopere uitkomsten leidt.

Maar participatie is meer. Het betekent eveneens dat inwoners in staat zijn of worden gesteld om ook individueel mee te kunnen doen aan de samenleving. Wmo, Wwb (participatiebudget), sport, gezondheid, onderwijs zijn middelen om participatie te bevorderen. Op deze beleidsterreinen blijven wij daarom inzetten. In het kader van de Wmo betekent onze inzet op participatie dat we redeneren vanuit de 5 Wmo uitgangspunten die de raad heeft vastgesteld. Deze uitgangspunten zijn (1) uitgaan van eigen kracht van mensen en sociale netwerken (2) meer aandacht voor voorkomen van problemen (3) vertrouwen stellen in particuliere initiatieven (4) de burger centraal en (5) recht doen aan verschillen. Hiermee geven we onder meer de zgn. "Kanteling" vorm waarbij meer wordt uitgegaan van het compensatiebeginsel in de Wmo.

Wij zien werk en inkomen eveneens als belangrijk instrument om te kunnen participeren. Het participatiebudget omvat de gemeentelijke middelen voor re-integratie (het werkdeel van de Wet Werk en Bijstand), inburgering (Wet Inburgering) en volwasseneneducatie (Wet Educatie en Beroepsonderwijs). Inwoners krijgen zo meer mogelijkheden om actief mee te doen in de samenleving. Daarbij is arbeidsparticipatie het hoogste doel maar tellen andere vormen van participatie, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, evenzeer mee.

Sport zorgt voor verbinding tussen mensen en draagt bij aan een gezonde leefstijl en aan versterking van het sociaal netwerk. Daarmee heeft sport een belangrijke rol bij participatie. De inzet op sport richt zich op goede en toegankelijke sportvoorzieningen voor iedereen. We kijken ook naar slimme combinaties met andere voorzieningen (accommodatiebeleid). Speciale aandacht geven we aan de participatie van inwoners met een functiebeperking. Onderwijs en meer specifiek een startkwalificatie verbetert de kansen om goed deel te nemen aan de samenleving. Elders in deze paragraaf staan de specifieke maatregelen en projecten verwoord die uitgewerkt worden in het kader van het programma Participatie en wijkgericht werken.

Programma participatie en wijkgericht werken

Participatie krijgt invulling op alle domeinen van gemeentelijk beleid en gemeentelijke taken en raakt alle portefeuilles in het college. Het is dus van belang dat er gemeentebreed een gedeeld beeld is van wat we met participatie bedoelen en wat we willen bereiken. Dat beeld moeten we niet alleen *delen* met de stad, het zal in het licht van wat we voorstaan ook *gevoed* moeten worden door de stad. Participatie is immers niet iets dat we willen of kunnen opleggen. We denken daarom aan een programmatische aanpak met twee parallelle stromen. We werken daarbij vanuit het principe visie – programma – projecten.

Het startpunt is een beknopte kadernotitie met daarin de visie op participatie en een plan van aanpak. Deze wordt in september/oktober aan de raad voorgelegd. Vervolgens wordt met inzet van alle collegeleden de dialoog gevoerd. Hierbij gaat het om het uitdragen van de doelen die het college voor ogen heeft, het verkennen van wat dat in de praktijk betekent en het is de bedoeling om tot afspraken te komen voor de verdere uitwerking. De dialoog wordt gevoerd binnen de gemeentelijke kring en bijna gelijktijdig met (partners in) de stad. We bouwen voort op reeds ontwikkelde werkwijzen, allianties en samenwerkingsprocessen. Met het programma Participatie gaat het er om een versterkte impuls te geven aan en vernieuwing te brengen in een beweging die al op gang is gekomen.

Om hier invulling aan te geven richten we een programma Participatie in. Hiervoor wordt een programmaleider / ambtelijk opdrachtnemer aangewezen. Deze is verantwoordelijk voor de verdere inrichting van de programmastructuur. In de programmaopzet wordt ook de positie van de ideeënmaker opgenomen.

Participatie loopt als rode draad door het gehele collegeakkoord en krijgt zijn vertaling op alle daar genoemde niveaus: de stad, de wijken en de mensen. In dit verband blijven we de cultuur voeden die de afgelopen jaren bij de gemeente en in de stad onder invloed van Samen maken we de Stad is gegroeid. We geven daar invulling aan door:

- te leren van de ervaringen van de ideeënmaker en de toegankelijkheid van de gemeentelijke organisatie voor burgers en ondernemers met een idee te vergroten;
- het stimuleren van netwerkvorming en het organiseren van kruisbestuiving tussen gebruikelijke netwerken;
- het voortzetten (doorontwikkelen) op basis van de evaluatie van beginspraak;
- actief communiceren over voorbeelden van burgerinitiatief en samenwerkingsvormen waar Zwolle beter van wordt (benoemen en belonen van initiatieven voor de stad).

Onderwerpen die ook uitgewerkt worden in het programma participatie en wijkgericht werken zijn:

Veiligheid

Het Zwolse veiligheidsbeleid omvat twee ambities: sociale veiligheid (*minder criminaliteit, minder overlast*) en fysieke veiligheid (*een veilige fysieke leefomgeving en effectieve rampenbestrijding*). We werken daarbij samen met diverse partners. Vaak is veiligheid een aspect van een integrale aanpak waardoor het bijdraagt aan de realisatie van doelstellingen waarvoor ook vanuit andere beleidsterreinen inspanningen worden gedaan. Wijkgerichte aanpak kan prima bijdragen aan het verbeteren van objectieve en subjectieve veiligheid. Het inmiddels operationele Veiligheidshuis IJsselland zet in op het verbeteren van de afstemming tussen de zorg-, hulpverlenings-, justitie- en bestuurlijke keten als het gaat om de persoonsgebonden aanpak van criminaliteit en overlast.

De doelstellingen voor sociaal veiligheidsbeleid voor de komende jaren worden bepaald door de afspraken die met het rijk zijn gemaakt in het kader van het Bestuursakkoord Veiligheid VNG-rijk. Wij leggen de raad in het najaar van 2010 een voorstel voor het veiligheidsbeleid voor de periode 2011-2014 voor. Met betrekking tot de fysieke veiligheid leggen we eveneens in het najaar van 2010 een beleidsvoorstel aan de raad voor over Community Safety. Hierin staat centraal dat de overheid niet alleen in staat is om aan alle veiligheidsbehoeften te voldoen. Zonder de nodige zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van burgers en bezoekers van Zwolle zal het niet lukken.

Wijkbudgetten en beïnvloedbare budgetten

De ruime rijksbijdrage voor wijkbudgetten vervalst na 2010. Vóór de begroting 2011 komen wij met een voorstel voor de wijze waarop we het instrument wijkbudgetten na 2010 willen voortzetten. De creativiteit en de inzet die bij de wijkbudgetten naar voren kwamen willen we ook benutten bij het beheer en onderhoud van de stad, de zorg en ondersteuning naar medeburgers die dat nodig hebben en bij het verbeteren van veiligheid en veiligheidsgevoelens. Gecombineerd met een toekomstbeeld voor de wijkbudgetten doen wij voorstellen voor het uitvoeren van experimenten van beïnvloedbare budgetten op de genoemde terreinen.

Accommodaties in de wijk

De functie van wijkaccommodaties willen we benaderen vanuit de visie op participatie. De afgelopen jaren is steeds incidenteel extra subsidie beschikbaar gesteld voor het beheer van wijkaccommodaties van Travers. Na de zomer zendt het college een voorstel aan de raad over de richting voor het wijkaccommodatie beleid, waarbij we ook zoveel als mogelijk inzetten op het concentreren van voorzieningen op één lokatie. Kansen zien we vooral in het combineren van welzijns- en zorginstellingen en wijk- sport- en zorgcombinaties. Dit zullen we ook meenemen in ons voorstel over 'Het Anker'.

Mogelijke voortzetting participatiebanen bezien

In het collegeakkoord is opgenomen dat we de mogelijkheden om participatiebanen voort te zetten gaan bezien. Met de komst van de Wwb (2004) is in Zwolle de keuze gemaakt om de gesubsidieerde arbeid (ID- en WIW-banen) af te bouwen met 50 %. Voor het resterende bestand gesubsidieerde arbeid zijn de mogelijkheden onderzocht om alsnog uit te stromen naar een reguliere baan. In 2009 is besloten de subsidiering van de loonkosten voor de (voormalig) ID-ers en WIW-ers, waarvan is vastgesteld dat die geen mogelijkheden meer hebben om door te stromen naar een duurzame reguliere baan, te continueren tot en met 2013. Voor hen waarvoor wel kansen voor doorstroming naar een reguliere baan werd gezien, wordt medio 2010 de balans opgemaakt van de inspanningen en resultaten.

Parallel aan dit traject is in 2009 de Wet STAP (stimulering arbeidsparticipatie) van kracht geworden. Deze wet biedt de mogelijkheid om participatieplaatsen te creëren voor uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het belangrijkste verschil met een (voormalige) ID- of WIW-baan is dat de uitkeringsgerechtigde met behoud van uitkering aan de slag gaat en niet in loondienst komt. Het gaat ook om tijdelijke plaatsen gericht op voorbereiding om uit te stromen naar een reguliere baan. Op dit moment wordt de daadwerkelijke uitvoering van deze wet in Zwolle voorbereid.

Inzetten van bruggenbouwers

Met de oprichting van het Werkklok hebben we 3 jaar geleden belangrijke stappen gezet om werkzoekenden en werkgevers met elkaar in contact te brengen. Hierbij is sprake van een goede samenwerking tussen gemeente en externe partijen, zoals scholen, werkgeversorganisaties en het UWV. In het kader van de recessie hebben we die samenwerking nog een extra impuls gegeven door het mobiliteitscentrum. Betrokken werkgevers in Zwolle en

omgeving zetten we ook nadrukkelijk in om de vraag en invulling van arbeid zo goed mogelijk te faciliteren. We gaan onderzoeken in hoeverre we dit nog verder kunnen uitbouwen.

Voortijdig schoolverlater

Voor volwaardige participatie in de samenleving is een goede startkwalificatie nodig. Het tegengaan van voortijdig schoolverlaten is daarom een speerpunt in het collegeakkoord. Dit sluit aan bij het regionale vsv-beleid (voortijdig schoolverlater), waarbij de gemeente Zwolle als centrumgemeente een belangrijke taak heeft. Vanaf 2010 ontvangt Zwolle bijna 30% minder aan vsv-middelen dan de jaren daarvoor, onder andere door een andere verdeelsleutel op rijksniveau. Door beëindiging van de GSB periode per 1 januari 2010 zijn ook de provinciale GSB middelen komen te vervallen. We zien geen mogelijkheden om de terugval in middelen van andere overheden te compenseren met extra gemeentelijk geld. Daarom zullen we in overleg met partners op dit terrein komen tot een aangepaste aanpak.

Knelpunten Wmo voorzieningen

Door verschillende ontwikkelingen neemt de druk toe op de individuele voorzieningen Wmo. Zeker aangezien het een open einde regeling betreft. In deze context is de discussie geopend op welke wijze de verordening individuele voorzieningen Wmo er uit zou moeten komen te zien vanaf 1-1-2011. In het voorjaar 2010 (met een uitloop tot in de zomer) wordt de nieuwe verordening individuele voorzieningen voorbereid. Het uitgangspunt van de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid van mensen en hun sociale omgeving is hierbij belangrijk (compensatiebeginsel). Ook de financiële draagkracht (inkomenstoets) zou geïntroduceerd kunnen worden. De gemeente stimuleert en vult aan. Ten slotte is hierbij relevant het uitgangspunt 'recht doen aan verschillen'. Op dit moment zijn op drie specifieke onderdelen de volgende knelpunten te verwachten voor 2011 en verder.

- a. Wmo-vervoer: € 150.000
- b. Wmo-hulp bij het huishouden: € 1.256.000
- c. mantelzorgondersteuning: PM

Bij ongewijzigd beleid ontstaat een structureel tekort van minimaal € 1.4 miljoen vanaf 2011. De komende maanden zullen wij dit punt nader uitwerken en met voorstellen komen om dit verwachte tekort op te vangen bij de begroting.

Integratiebeleid

In de periode 2008-2010 wordt de nota 'Integratie is van ons allemaal' uitgevoerd met bijbehorend budget. In 2010 wordt nieuw integratiebeleid vanaf 2011 voorbereid. Voor een duurzaam effectief integratiebeleid is voortzetting van een aantal van deze activiteiten voor een periode van minimaal 3 jaar gewenst. Afhankelijk van de besluitvorming hierover in de raad stellen wij bij deze PPN voor € 75.000 voor de jaren 2011, 2012 en 2013 te reserveren.

Special Heroes (aangepast sporten)

De beleidsnotitie aangepast sporten is een uitvloeisel van het Jaar van de gehandicaptensport in 2009. Het is de ambitie om een groei van de sportdeelname bij mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking te bewerkstelligen. Special Heroes is een voorbeeld van een sportstimuleringsproject bedoeld voor leerlingen met een chronische ziekte of met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking. In het schooljaar 2009/2010 is in Zwolle bij Onderwijscentrum De Twijn gestart met een pilot. Het is de ambitie het Special Heroes project breed in Zwolle op te zetten. Benodigd budget: € 30.000 structureel.

Continuering van de Jongeren Op Gezond Gewicht –aanpak (JOGG-aanpak)

De Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) is de vertaling van de Franse intersectorale aanpak volgens het 'EPODE' format naar de Nederlandse situatie, waarbij preventie en aanpak van overgewicht en obesitas het oogmerk is. Het tegengaan van overgewicht en obesitas is een complex vraagstuk. Sinds begin 2010 is Zwolle de eerste JOGG stad van Nederland. De JOGG aanpak heeft tot doel overgewicht en obesitas bij kinderen en jongeren op een lokale, intersectorale, duurzame en samenhangende benadering aan te pakken, aangepast aan de lokale omstandigheden. Intersectoraal betekent dat de gemeente in haar lokale aanpak alle aspecten die bijdragen aan de voorkoming van overgewicht een rol geeft, zoals opvoedingsondersteuning en educatie, werken, wonen, sociale omgeving, fysieke activiteit, gezondheidszorg, sportaanbod, veiligheid van woon/speelomgeving, gezond aanbod in schoolkantines. In oktober 2009 is reeds een start gemaakt met de JOGG-aanpak om daarmee ook te kunnen profiteren van de kansen die er op dat moment waren voor cofinanciering. Er is een kwartiermaker aangesteld als voorloper van de meerjarig aan te stellen programmamanager. Wij zien hier nadrukkelijke raakvlakken met ons collegeakkoord op het gebied van gezondheid en jongeren. Benodigd budget: 3 x € 70.000.

Masterplan Onderwijshuisvesting: 2011-2020

Dit Masterplan beoogt, meer dan momenteel het geval is, inzicht en grip te krijgen op zaken die nu en in de nabije toekomst (gaan) spelen op het gebied van onderwijshuisvesting. Begin maart 2010 is het in nauw overleg met de Zwolse schoolbesturen opgestelde Masterplan Onderwijshuisvesting 2011-2020 aan de raad aangeboden. Dit plan dient als strategisch afwegingskader voor toekomstige besluiten over onderwijshuisvesting voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs in de komende 10 jaar. Met de realisatie van de in het Masterplan genoemde maatregelen gaan investeringslasten gepaard die, afhankelijk van te maken keuzes in ambitieniveau, variëren van minimaal ruim € 485.000 structureel in 2011, oplopend tot ruim € 5,8 miljoen structureel in 2020. In het collegeakkoord is aangegeven dat voor de korte termijn de meest prangende knelpunten moeten worden opgelost.

De Zwolse schoolbesturen, verenigd in het BLOZ (Bestuurlijk overleg Lokaal Onderwijs Zwolle), buigen zich momenteel over de vraag aan welke maatregelen in welke volgorde op korte termijn (ca. twee jaar) prioriteit moet worden gegeven. Een dergelijke prioriteitenstelling dient als basis voor het oplossen van knelpunten op de korte termijn. Voor de wat langere termijn dienen ten aanzien van het totaalpakket aan onderwijshuisvestingsvoorzieningen nadere keuzes gemaakt te worden op basis van de in het Masterplan neergelegde afwegingskaders.

Bij deze PPN stellen wij voor structurele ruimte beschikbaar te stellen op basis van de minimum variant € 485.000.

Totaal Participatie en wijkgericht werken

Samengevat	2011	2012	2013	2014
Structureel				
Special Heroes	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Investerings Masterplan Onderwijs(1 ^e fase)	€ 485.000	€ 485.000	€ 485.000	€ 485.000
Meerjarig incidenteel				
Programmakosten Participatie	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000
Integratiebeleid	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	
JOGG	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	

Projecten uit Investeringsprogramma Zwolle-Provincie Overijssel

(totale investeringsbijdrage gemeente en provincie)

Terug naar de eenvoud: versimpeling van de casusnetwerken	€ 290.000
Niet-geïndiceerde ambulante begeleiding 0-4 jarigen	€ 330.000
Niet-geïndiceerde ambulante begeleiding voor 4-12 jarigen	€ 44.000
Pilot versterken aansluiting tussen jeugdzorg en maatschappelijke opvang en begeleiding zwerfjongeren	€ 220.000
Invoer één signalerings- en samenwerkingsstelsel ondersteunend aan principe één huishouden-één aanpak	€ 340.860
Innovatie in de zorg	€ 375.000
ICT en internethulpverlening	€ 38.585
Wijk gericht Palestrinalaan	€ 675.000
Totaal	€ 2.313.445

Toegevingen

Kadernotitie met visie op participatie en een plan van aanpak: september/oktober 2010.

Voorstel voor het veiligheidsbeleid voor de periode 2011-2014: najaar 2010.

Voorstel over Community Safety: najaar 2010.

Voorstel over wijze van voorzetting wijkbudgetten: vóór begroting 2011.

Voorstel over de richting voor het wijkaccommodatiebeleid: na de zomer.

Voorstellen knelpunten Wmo voorzieningen: bij de begroting 2011.

B. Duurzaamheid

Kernboodschap collegeakkoord

Het bevorderen van duurzame ontwikkelingen in de stad is in deze collegeperiode een belangrijk en leidend thema. Duurzaam gaat op de korte termijn om doen! In deze periode leggen we de nadruk op het fysieke domein. We willen concrete stappen zetten zoals het plaatsen van zonnepanelen, koude en warmte opslag en het opzetten van duurzame dienstenbedrijven. We maken daar geld voor vrij, middelen die zich op termijn terugverdienen. Voor de lange termijn is het nodig samen met de raad een visie te ontwikkelen. Onafhankelijkheid van fossiele energiebronnen en een toekomstbestendiger manier van ontwikkelen zijn daarbij het doel. Bewustwording en het uitdagen van mensen en ondernemers om actief met duurzaamheid aan de slag te gaan zijn de kernbegrippen.

Duurzaamheid heeft een prominente plek in het collegeprogramma gekregen. De urgentie om vooruitgang te boeken op dit gebied wordt breed politiek ervaren. Internationaal komen partijen maar moeilijk tot afspraken. Desondanks, of misschien juist wel daarom, willen wij ons steentje bijdragen om duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. We willen dit, om twee redenen, doen met de Zwolse samenleving. Deze doelstellingen kunnen alleen dan, met dat draagvlak, effectief worden nagestreefd. Bovendien is er bij organisaties en inwoners in deze stad heel veel potentieel op dit gebied aanwezig.

In deze bestuursperiode willen we op basis van een heldere visie en meetbare doelen komen tot een programma duurzaamheid. Over de richting van deze visie willen wij op korte termijn de dialoog aangaan met de gemeenteraad. In deze visie worden de principes die richting geven aan ons duurzaamheidsbeleid en –programma verwoord.

Deze principes hebben betrekking op evenwichtigheid in maatregelen die elkaar versterken en eenzijdigheid vermijden. Verder pleiten we er voor om bij het vormgeven van stedelijke ontwikkeling uit te gaan van duurzaamheid: duurzaamheid als leidend principe. We pleiten ook voor intensieve samenwerking, zoals hierboven al aangegeven, voor het benutten en in eigen beheer nemen van lokale energiebronnen en voor transitie en innovatie. Duurzame dienstenbedrijven kunnen daar een belangrijke rol in spelen. Het gaat om het vinden van nieuwe vormen bij de zoektocht naar een goed evenwicht tussen people, planet en profit.

Een andere rode draad die in het programma duurzaamheid wordt uitgewerkt is de taak die een lokale overheid zelf heeft op het gebied van duurzaamheid. Dit zijn er meerdere. De eerste is om te zorgen voor een meer duurzame bedrijfsvoering van onze eigen organisatie. Het gaat hierbij om meer dan duurzame inkoop, het afnemen van fairtrade producten en dubbelzijdig kopiëren. Het gaat ook hier om een balans tussen de 3P's. Hierin heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Hoe breed we duurzaamheid in deze rol zien wordt in de visie duurzaamheid en het bijbehorende programma vastgesteld.

Onze tweede taak is duurzaamheid binnen gemeentelijk beleid, planontwikkeling en uitvoering te borgen. Binnen de producten en diensten streven we naar een balans tussen de 3 P's. Denk hierbij aan duurzaamheid in gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen, in beleid en uitvoering, beheer en onderhoud. Om niet te verzanden in de volle breedte van duurzaamheid en het gemeentelijk werkveld, moeten we keuzes maken. In de visie en het programma wordt vastgesteld wat de speerpunten zijn en welke beleidsvelden of projecten we deze collegeperiode volgens de duurzaamheidsprincipes ontwikkelen.

Tot slot heeft de gemeente een rol in het stimuleren en faciliteren van duurzaamheid bij derden. De gemeente moet de partijen in de stad verleiden om activiteiten duurzaam uit te voeren. Andersom moet de gemeente zich ook laten inspireren door partners en ideeën in de stad. Via beleid en regels kan de gemeente duurzame oplossingen mede mogelijk maken. Deze rol sluit aan bij het idee dat we Zwolle alleen samen met partners (bedrijven, burgers, instellingen) duurzaam kunnen ontwikkelen. In het programma duurzaamheid wordt opgenomen hoe we hier vorm aan willen geven.

Voor het op te zetten programma duurzaamheid willen wij vanaf 2011 voor 4 jaren middelen beschikbaar stellen. Deze worden ingezet langs twee sporen: enerzijds om de door de raad gevraagde visie scherp te krijgen en de

uitwerking hiervan mogelijk te maken, anderzijds om praktisch, concreet en snel resultaten te boeken die sowieso passen in de visie. Denk aan het opzetten van duurzame dienstenbedrijven, het plaatsen van zonnepanelen, duurzame maatregelen in de woningbouw en energiebesparende maatregelen voor onze eigen gebouwen waaronder het stadhuis. Hierbij proberen we zoveel mogelijk ‘werk met werk te maken’. Het hieronder opgenomen ter beschikking te stellen bedrag voor projecten en programmakosten moet vooral worden gezien als aanjaagbudget om investeringen op gang te brengen.

Inmiddels hebben we onze eerste resultaten op dat vlak op geboekt in het bestuurlijk akkoord met de provincie Overijssel met betrekking tot onder andere afspraken over een Duurzaam dienstenbedrijf Hessenpoort, zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen, project gezonde klassen, projecten warmtenet Stadshagen en renovatie warmtenet en aanleg Diezerpoort. De totale geraamde gezamenlijke investeringen bedragen inmiddels zo'n 11 miljoen euro. In het deel investeringsprogramma Zwolle - Provincie Overijssel vindt u de totale investeringsopgave van het bestuurlijk akkoord.

DeltaWet

Op 1 februari 2010 is de Deltawet aan de Tweede Kamer aangeboden. Deze wet vormt de basis van het Deltaprogramma en komt voort uit het advies van de Deltacommissie (commissie - Veerman) van september 2008 en het Nationaal Waterplan dat de Tweede Kamer in december 2009 heeft vastgesteld. Het doel van het Deltaprogramma is om Nederland in de toekomst te behoeden voor overstromingen door het watersysteem klimaatbestendig te maken.

Het Deltaprogramma bestaat uit een aantal deelprogramma's. Het deelprogramma IJsselmeer is het meest ingrijpend voor Zwolle. Het advies van de Deltacommissie is om het peil op het IJsselmeer te verhogen met maximaal 1,5 meter. In 2015 moet er een peilbesluit genomen worden voor het IJsselmeer. Omdat het IJsselmeer in verband staat met de Vecht en het Zwarte Water, heeft een peilstijging van het IJsselmeer grote gevolgen voor Zwolle.

Zwolle is overigens de enige grote stad waarvoor het peilbesluit zulke grote consequenties kan hebben. Voor 2015 moet helder zijn wat de maximaal benodigde en wenselijke peilstijging op het IJsselmeer is in het licht van de doelstellingen van het Deltaprogramma. Daarnaast moeten de effecten van het peilbesluit en de benodigde maatregelen in kaart gebracht zijn.

Voor Zwolle is het van groot belang dat het watersysteem duurzaam veilig is. Tegelijkertijd is het van belang dat Zwolle zich kan blijven ontwikkelen als scharnier tussen het westen van Nederland en het Noordoosten, zowel economisch als infrastructureel. Het vestigingsklimaat moet goed blijven. Gezien deze grote belangen stellen we voor om als gemeente samen met de provincie nauw betrokken te zijn bij de totstandkoming van dit peilbesluit. De ervaring tot nu toe leert dat bij het deelprogramma IJsselmeer het gemeentelijk (RO-) belang onderbelicht blijft. Beperkte gemeentelijke betrokkenheid brengt dus een risico met zich mee.

Wij stellen het volgende voor:

- Zwolse belang vertegenwoordigen binnen het Deltaprogramma (deelprogramma IJsselmeergebied).
- Anticiperen op peilverhoging/klimaatverandering binnen nieuwe ruimtelijke plannen.
- Deelprogramma's Rivieren en Nieuwbouw volgen.

Wij stellen voor € 60.000 meerjarig incidenteel voor een periode van vier jaren (2011-2014) hiervoor beschikbaar te stellen. Voorgesteld wordt deze meerjarige financiering voor vier jaren te dekken uit de reserve riolering.

Totaal Duurzaamheid

<i>Samengevat</i>	2011	2012	2013	2014
Meerjarig incidenteel				
Aanjaagbudget Projecten en programmakosten	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000
Deltawet (ten laste van reserve riolering)	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000

Projecten uit Investeringsprogramma Zwolle-Provincie Overijssel:
(totale investeringsbijdrage gemeente en provincie)

Duurzaam Diensten Bedrijf Hessenpoort (de zuidstrook); aanleg en exploitatie duurzame energievoorziening op basis van Koude/Warmte-opslag	€ 1.680.000
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	€ 2.800.000
Gezonde klassen	€ 450.000
Projecten warmtenet Stadshagen en renovatie warmtenet en aanleg Diezerpoort	€ 6.750.000
Totaal	€ 11.680.000

c. Deregulering en dienstverlening

Kernboodschap collegeakkoord

In onze rol als dienstverlener staan inwoners en ondernemers centraal. Inwoners en ondernemers verdienen goede en snelle dienstverlening. Zoveel mogelijk digitaal, eenvoudiger en toegankelijker en met minder regels is het adagium. Daarbij hebben we het over een breed palet aan diensten op het terrein van zorg, inkomensondersteuning en dienstverlening aan ondernemers.

Deregulering

We werken vanuit vertrouwen. Vertrouwen in de talenten en verantwoordelijkheid van onze inwoners en onze partners. Vanuit vertrouwen bieden we ruimte voor creativiteit, ondernemerschap en maatwerk. We hebben er vertrouwen in dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid invulling geven aan die ruimte. Dat betekent dat we ook in onze regelgeving actief op zoek gaan naar het creëren van ruimte waar dat gewenst en mogelijk is. We willen regels die bij onze stad passen en aansluiten bij waar we met onze stad naartoe willen. We willen de regeldruk en administratieve lastendruk verminderen.

Die vermindering is geen doel op zich, maar een onderdeel van het verbeteren van de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers. We kunnen niet zonder regels, maar we willen geen regels die ons belemmeren in onze klantgerichtheid. Een betere dienstverlening en passende regels vergroten de betrokkenheid van de inwoners en stimuleren participatie, mooie initiatieven, creativiteit en ambitie. Regels mogen Zwollenaren niet in de weg staan om mee te doen. Dat moet ze zo eenvoudig mogelijk gemaakt worden. Het gaat daarbij ook om vereenvoudiging en verkorting van procedures.

We willen dat we als stad regels hebben die bij ons passen en die ons ondersteunen in hoe we willen zijn. Dat is ambitieus en vraagt om creativiteit en lef. We moeten slimme oplossingen vinden, de mogelijkheden van digitale dienstverlening benutten, gegevens slimmer gebruiken. We moeten ook durven differentiëren, maatwerk toepassen waar dat kan en actief op zoek gaan naar de mate van ruimte die we als gemeente durven en mogen bieden en die we van inwoners en bedrijven vragen.

In het najaar van 2010 stelt het college de uitgangspunten vast die we hanteren als we regels in het leven willen roepen of regelgeving willen herzien. Dus hoe we denken tot regels te komen die passen bij onze stad. Daarbij gaat het vooral om *hoe* we willen werken. Vervolgens geven we ook aan *wat* we gaan doen. Dus, bij welke concrete thema's gaan we het makkelijker en sneller maken voor onze inwoners en ondernemers. We gaan in ieder geval aan de slag met diensten op het terrein van zorg, inkomensondersteuning, dienstverlening aan ondernemers, arbeidsparticipatie, ruimte voor creativiteit, subsidies, mogelijk maken van kleinschalige bedrijvigheid, ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad, slimme oplossingen voor winkelsluitingstijden en regulering van parkeerdruk.

Zowel de ambtelijke organisatie, als het college en de raad, moeten zich een beeld vormen wat het betekent om tot passende regels te komen, regels die passen bij de identiteit van de stad en waar we met onze stad naartoe willen. Deregulering is en blijft een integraal onderdeel van het verbeteren van de dienstverlening aan onze stad. Bij het actualiseren van de Visie op Dienstverlening zal dat ook tot uitdrukking gebracht worden.

(Digitale) Dienstverlening

Zwolle ontwikkelt momenteel het klantcontactcentrum (KCC). Op basis van het beleidsplan KCC uit 2009 is een plan van aanpak opgesteld en dat wordt de komende jaren uitgevoerd. Het doel is de realisatie van het KCC in 2014.

Op dit moment wordt de bestaande visie op dienstverlening (die dit jaar "afloopt") geëvalueerd. De rapportage hierover aan de raad is voorzien in de tweede helft van 2010. In september wordt een themamiddag voor college, raad en betrokken medewerkers georganiseerd om op basis van de evaluatie van de huidige visie, het collegeprogramma, landelijke ontwikkelingen en de inbreng van externen de ambities en doelstellingen voor de komende vier jaar te verkennen. De uitwerking daarvan gebeurt in de periode oktober / november 2010. Uiterlijk december 2010 stelt het college de geactualiseerde visie op dienstverlening vast. Daarna wordt dit ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. De insteek is dat verbetering van dienstverlening (o.a ook via het bedrijvenloket) en verminderen van regeldruk en administratieve lasten beleidsmatig nauw aan elkaar gekoppeld blijven.

Toezegging

Geactualiseerde visie op dienstverlening: eind 2010.

D. Ruimtelijke ontwikkelingen en Economie

Kernboodschap collegeakkoord

Een sterke economie en sterke positie in de regio en het landsdeel Noordoost Nederland vraagt investeringen in de lange termijn ontwikkeling van de stad. Wij ondersteunen de groei van de stad duurzaam en vanuit een menselijke maat. Het Structuurplan blijft leidend voor de ontwikkeling van de stad. Door de economische en financiële omstandigheden kunnen we de komende jaren niet alle borden draaiend houden. We brengen daarom focus aan. Het versterken en verbinden van de kernkwaliteiten van de stad, aansluiten op de talenten van anderen, inzet op het bundelen van geldstromen; onder meer deze elementen bepalen onze keuze. In 2010 spreekt de gemeenteraad zich uit over het tempo en de financiering van het Investeringsprogramma voor de stad, waarvan de strategische gebiedsontwikkelingen Spoorzone, A28-zone en de Binnenstad-Plus onderdeel uitmaken. Hiermee sluiten we aan op de strategische investeringsagenda Provincie Overijssel/Zwolle.

Inwoners van de regio werken in Zwolle en maken gebruik van voorzieningen in Zwolle. Dat is goed voor de stad. En dat maakt de stad verantwoordelijk voor besluiten die verder reiken dan de stadsgrens. Zwolle - Kampen Netwerkstad vormt voor ons de as van de regio. Vanuit deze bewezen samenwerking nemen we het voortouw om allianties met meer overheden te sluiten. Elk vanuit eigen kracht en positie geven we samen invulling aan een regionaal netwerk, een sterke regio met een duidelijke visie. Juist ook in Den Haag en Brussel.

De belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen voor Zwolle voor de komende jaren zijn drie majeure projecten: Spoorzone, A28 zone en Binnenstad plus. Deze projecten staan ook centraal in het ambitiedocument "Het beste van twee werelden" dat wij samen met de provincie Overijssel hebben opgesteld.

Bij de Spoorzone gaat het om herontwikkeling met een grote toegevoegde waarde voor de binnenstad en economie van Zwolle. We zetten daarbij in op integrale gebiedsontwikkeling. In eerste instantie gaat het bij de herontwikkeling van het stationsgebied om het opwaarderen van het station tot een multimodaal vervoersknooppunt. Belangrijke onderdelen in het programma Spoorzone zijn verbreding van de reizigerstunnel en verplaatsing van het busstation. Er is inmiddels een businesscase gereed, die een goede financiële onderbouwing

bevat voor de investeringen die in het gebied noodzakelijk zijn. Gemeente en provincie voeren een gezamenlijke lobby richting het Rijk. Maar het gaat in de Spoorzone niet alleen om versterking van de bereikbaarheid. Een stationsomgeving die aantrekkelijk is voor regionale en stedelijke voorzieningen geeft een impuls aan de economie. Bovendien bestaat de mogelijkheid om de barrièrewerking van het spoorgebied op te lossen.

De A28 zone is een gebied met grote potentie. In deze zone ligt Voorsterpoort dat we willen herontwikkelen tot een onderscheidende werkgelegenheidslocatie met een hoge omgevingskwaliteit en een opvallend voorzieningenniveau (mogelijk IJsselhallen en Gereformeerde Hogeschool). Bereikbaarheid, waaronder een tramhalte, is daarbij van essentieel belang en vergt inspanningen om de doorstroming in de A28 corridor en op de ring van Zwolle te vergroten. Net als de Spoorzone behelst de A28 zone ook een forse investeringsopgave.

Binnenstad plus is de benaming van onze ambitie om het centrumgebied van Zwolle uit te breiden tot de ring buiten de Singelgracht met daarbij herinrichting van delen van het gebied. Een grote en complexe opgave waarbij we verschillende doelen voor ogen hebben zoals stimulering van het economisch functioneren van de binnenstad, verbeteren van de ruimtelijke en verblijfskwaliteit rondom de binnenstad, creëren van aantrekkelijke stedelijke woonmilieus en de regulering van het parkeren voor het centrumgebied. Binnenstad plus pakken we op als een programma waarbinnen verschillende projecten reeds een plaats hebben of nog zullen krijgen (Katwolderplein, Roelenweg, Schaepman, Noordereiland, Weezenlanden). Naast deze drie projecten werken we ook aan opgaven op het terrein van landschapsontwikkeling (Mastenbroekerpolder en de dijkverlegging).

Genoemde projecten zijn nauw verbonden met onze investeringsruimte. In paragraaf H. is aangegeven hoe we de komende jaren willen omgaan met deze investeringen en welk proces we daarbij voor ogen hebben. Ook zullen we bij de begroting 2011 aangeven welke incidentele middelen we nodig hebben om de noodzakelijke stappen te zetten voor de ontwikkeling van de Spoorzone en de overige ruimtelijke plannen.

Vorig jaar hebben we bij de PPN een pakket van specifieke maatregelen ingezet om de effecten van de economische recessie op met name de woningmarkt aan te pakken. Dit blijft onze grote aandacht houden. Via de Zwolse kredietcrisismonitor blijven we de effecten meten. Daar waar mogelijk voeren wij een stimuleringsbeleid teneinde onze woningmarkt op te realiseren (Stadshagen en binnenstad plus: Diezerpoort en Kamperpoort).

We zijn er trots op dat het investeringsakkoord met de provincie Overijssel ons in staat stelt om met de inzet van een beperkte hoeveelheid middelen toch een flinke impuls te kunnen geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van Zwolle voor de jaren 2010 – 2011. De economische recessie zorgt voor fors teruglopende inkomsten, desondanks zullen we blijven proberen om onze ambities zoveel als mogelijk te realiseren. Dat betekent dat we ook moeten blijven investeren in de economische stimulering van de stad en onze verdien capaciteit door actief te investeren in de kantorenmarkt, het versterken van ons grondbedrijf en een afgewogen regionaal economisch stimuleringsbeleid

Maatregelen

Kantorenmarkt

De Zwolse kantorenmarkt is traditioneel sterk en gezond. Toch is ook in Zwolle goed te merken dat de Nederlandse kantorenmarkt sterk veranderd is. De vraag zal in de komende jaren structureel lager zijn en het aanbod (leegstand) neemt toe. Zwolle heeft ten opzichte van andere steden goede kansen om een gezonde kantorenstad te blijven maar daarvoor zal ze zich veel meer dan voorheen moeten inspannen. Een stedelijke regie op projecten met kantoren is noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de locaties elkaar zo veel mogelijk aanvullen en zo weinig mogelijk concurreren. Essentieel element in het plan van aanpak is dat Zwolle gaat investeren in actieve acquisitie, accountmanagement, monitoring en begeleiding van bestaande locaties zoals Oosterenk. Voor de uitvoering stellen wij voor € 100,000 beschikbaar te stellen voor 2011 t/m 2014, bestaande uit € 60.000 extra formatiekosten en € 40.000 uitvoeringskosten op jaarbasis. Dit voorstel heeft u reeds ontvangen.

Vergroten Ontwikkelvermogen

De economische recessie en de gevolgen daarvan voor het grondbedrijf van de gemeente zijn verontrustend. Het is absoluut noodzakelijk om de komende jaren aandacht te besteden aan het ontwikkelvermogen van de gemeente Zwolle. De ontwikkelingen rond Voorsterpoort en de daarop verschenen rapporten van Corgwell en BMC geven hier alle aanleiding toe. Belangrijke aanbevelingen waren:

- maak realistische marktconforme programma's,
- knip grote gebieden en prioriteer op basis van kansen,
- versterk het denken in geld en
- zorg voor goed risicomanagement en control
- vergroot betrokkenheid raad en college in vroeg stadium.

Inmiddels heeft een uitgebreide analyse plaatsgevonden, zijn andere gemeenten bezocht om te kijken naar best practices en hebben gesprekken plaatsgevonden met marktpartijen. Op basis daarvan zijn inmiddels maatregelen genomen, gepland en in voorbereiding. In essentie gaat het om de volgende elementen:

- beter zicht en betrokkenheid op de grote dynamiek van de markt door focus, training en meer marktonderzoek. Voor de kwetsbare markt van kantoren ook extra personele inzet,
- versterken risicomangement door focus, leren hanteren van methodieken en investeren in financiële expertise bij vastgoed. Daarnaast wordt advies en control gescheiden,
- versterken financiële expertise om ontwikkelingen mogelijk te maken door ook te werken vanuit geld en te denken en rekenen als ontwikkelaar door inhuren externe expertise voor advies en opleiding,
- om een slag te kunnen maken in het versterken van het ontwikkelvermogen is versterking nodig.

Om het ontwikkelvermogen en dus het verdienvermogen te vergroten is investeren in de organisatie nodig. Meerjarig incidentele investering 2011 en 2012 per jaar € 180.000 (2011) en € 120.000 (2012), totaal € 300.000. Bij de Berap is dit reeds gemeld.

Programmalijs economische ontwikkeling Regio Zwolle-Kampen Netwerkstad

Voor de regio Zwolle - Kampen Netwerkstad wordt momenteel een uitvoeringsprogramma ontwikkeld voor de programmalijs economie. In deze programmalijs worden afspraken tussen de gemeenten en de provincie Overijssel bekrachtigd en geformaliseerd in een aantal gezamenlijke uitvoeringsprojecten.

De programmalijs Economie en de regionale economische investeringsagenda krijgen beiden een dynamisch karakter. De projectinvesteringen voor zowel ZKN als de regio zullen een omvang hebben van tussen de 3 en 5 miljoen in de komende jaren. Dit is gebaseerd op ervaringen uit andere regio's. Hiervoor zal een additionele bijdrage van de gemeente Zwolle worden gevraagd van € 250.000 per jaar tot 2014.

Cofinanciering Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Zwolle, Zwartewaterland, Kampen (ZZK)

In het raadsbesluit ILG-convenant 2008-2013 (23 juni 2008) is besloten tot het opstellen van een Landschapsontwikkelingsplan Zwolle Zwartewaterland Kampen (LOP-ZZK). In het Uitvoeringsprogramma van het LOP-ZZK wordt een aantal nieuwe projecten geformuleerd dat vanuit Zwolle, al dan niet samen met Kampen en Zwartewaterland moet worden opgepakt. De stand van zaken is dat het plan in concept gereed is. Het eerste resultaat is al dat in de actualisatie van het ILG-Convenant (2009) de provincie de eerder beloofde subsidie van € 360.000 voor particulier landschapsbeheer (Groene en Blauwe Diensten GBD) definitief heeft toegezegd. De vaststelling van het plan in de drie gemeenteraden is globaal voorzien in het najaar van 2010. Voor de uitvoering van nieuwe projecten in het plan zijn middelen nodig. De benodigde incidentele middelen zullen bij de begroting 2011 worden afgewogen.

Totaal Ruimtelijke Ontwikkelingen en Economie

<i>Samengevat</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Meerjarig incidenteel				
Vergroten Ontwikkelvermogen	€ 180.000	€ 120.000		
Kantorenmarkt	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Economische Ontwikkeling regio ZKN	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000

Projecten uit Investeringsprogramma Zwolle-Provincie Overijssel (totale investeringsbijdrage gemeente en provincie)

Versterking landschappelijke en recreatieve relatie Stadshagen – Nationaal Landschap IJsseldelta.	€ 11.900.000
Creatieve broedplaatsen: stimulering en huisvesting	€ 627.000
Kennisimpuls vernieuwing economie	€ 150.000
Totaal	€ 12.677.000

E. Binnenstad

Kernboodschap collegeakkoord

Voor onze inwoners en toeristen is de binnenstad een parel. Maar het historische centrum is meer dan een decor. Ondernemers, culturele instellingen en gemeente zorgen dat de binnenstad een bruisend economisch centrum blijft. Wij blijven daarom inzetten op schoon, heel en veilig en bieden ruimte aan initiatieven van partners voor de herontwikkeling van delen van de binnenstad. We zetten een stadsbouwteam in voor de ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad. In een stadsbouwteam werken Zwollenaren en vakmensen met de gemeente samen aan de ontwikkeling van de binnenstad. Passend bouwen is het uitgangspunt. Het aantal koopzondagen blijft gelijk. Wel kijken we, in overleg met de regio en ondernemers, naar slimme oplossingen voor de behoefte aan variatie in de openingstijden van winkels.

Ontwikkelingsprogramma Binnenstad 2015 - 2020

In 2004 heeft de gemeenteraad het Ontwikkelingsprogramma Binnenstad 2015 vastgesteld. In het Ontwikkelingsprogramma worden concrete binnenstadsplannen beschreven die als doel hebben om de rol van Zwolle als regionaal koop- en ontmoetingscentrum te behouden en versterken. Samen met bewoners, gebruikers, bezoekers en andere betrokkenen zet de gemeente in op een mooie binnenstad waar het aangenaam verblijven is. Waar ruimte is om te winkelen en te werken, met ruimte voor de warenmarkt, voor terrassen en voor evenementen. Waar voetgangers en fietsers voorrang krijgen en waar de auto een stapje terug doet. Maar ook een binnenstad die goed bereikbaar is en blijft door voldoende en duidelijk vindbare parkeergelegenheid aan de randen van het centrum.

Nu de uitvoering van het Ontwikkelingsprogramma tot halverwege gevorderd is, wordt steeds meer duidelijk dat er behoefte bestaat aan een actualisatie. Aan de voorbereiding van deze actualisatie wordt gewerkt, zodat deze in 2010 kan worden gestart. Het plan van aanpak wordt besproken met de raad. Bij de actualisatie worden in het kader van Beginspraak ook alle belanghebbenden in de gelegenheid gesteld mee te doen. De verwachting is dan ook dat in de actualisatie nieuwe projecten aan het Ontwikkelingsprogramma worden toegevoegd en nieuwe prioriteiten worden gesteld. Ook is de verwachting dat de reikwijdte van het Ontwikkelingsprogramma wordt verbreed, zodat niet alleen herinrichting, bereikbaarheid en schoon, heel en veilig, maar bijvoorbeeld ook economische ontwikkeling onderdeel van het programma kan zijn. De looptijd van het Ontwikkelingsprogramma wordt verlengd tot 2020.

Bij de begroting 2011 zullen wij een incidenteel bedrag voorstellen voor de dekking van de kosten voor 2011. Wij verwachten dat gezien de ambities met de binnenstad voor de daaropvolgende jaren nog aanvullende middelen gezocht zullen moeten worden.

Relatie met het bestuursakkoord Zwolle – Provincie Overijssel

Wij willen hier niet onvermeld laten dat door het investeringsakkoord met de provincie Overijssel wij de komende tijd een forse stap kunnen maken in de ontwikkeling van een aantal majeure projecten in het programma Binnenstad+.

Hoewel we voor zware investeringsvragen staan de komende jaren kunnen we dankzij het bestuursakkoord voor ruim 11 miljoen investeren in de volgende projecten die een relatie hebben met de binnenstad: Roelenweg Oost, Herinrichting bolwerkpark Potgietersingel, Bagijneweide, Brug Rodetorenplein, Huize Hofvliet, Brug Achtergracht (incl. aanpassing burg. Drijbersingel).

Inzet stadsbouwteam voor de ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad

In het kader van het debat Ruimtelijke Kwaliteit wordt momenteel gewerkt aan een instrumentenwaaier. Het doel hiervan is de raad (maar ook de organisatie zelf) een eenduidige waaier te geven voor het inzetten van de juiste

instrumenten in de verschillende ruimtelijke procedures. De instrumentenwaaier is rond de zomer klaar. Het instellen van een commissie ruimtelijke kwaliteit of een stadsbouwteam is één van de mogelijkheden van de instrumentenwaaier. Na het vaststellen van de instrumentenwaaier wordt een besluit voorbereid voor het instellen van een stadsbouwteam. Hierover zullen we ook het gesprek aangaan met partners in de stad. De kosten voor de uitwerking zijn onderdeel van het budget ruimtelijke plannen. De uitvoeringskosten zijn afhankelijk van de uitwerking.

Winkelenstellingstijden

In het collegeakkoord heeft het college uitgesproken, in overleg met de regio en de ondernemers, te kijken naar slimme oplossingen voor de behoefte aan variatie in de openingstijden van winkels. Bijvoorbeeld met zaterdagse flaneeravonden. Winkeliersvereniging Citycentrum Zwolle is gevraagd om met een voorstel te komen. Het college heeft inmiddels besloten dat zij de mogelijkheid heeft om winkeluren toe te staan op feestdagen als Nieuwjaarsdag, Tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag en Tweede Kerstdag – zolang die dagen niet op een zondag vallen.

Centrummanagement

Voor centrummanagement is in de begroting 2010 een bedrag van € 125.000 opgenomen (niet geïndexeerd). Samen met de bijdrage van de Kamer van Koophandel en Citycentrum komt dit op een budget van € 145.000 per jaar voor centrummanagement. Voor 2011 e.v. is er geen geld opgenomen voor centrummanagement. Momenteel voeren wij overleg om te komen tot een ondernemersfonds waar het centrummanagement uit betaald gaat worden. Dit zal niet eerder operationeel zijn dan 1 januari 2011 of 2012. Tot die tijd moet er budget blijven voor centrummanagement.

Revitalisering centrummarkten

Voor de binnenstad is de markt een belangrijke economische drager. Net als veel centrummarkten kampt ook de Zwolse markt met een teruglopend bezoekersaantal. De marktondernemers hebben een stichting promotie Zwolse markten opgericht. Budget voor promotieactiviteiten wordt verkregen via ophoging van de marktgeldten.

Projecten uit Investeringsprogramma Zwolle-Provincie Overijssel

(totale investeringsbijdrage gemeente en provincie)

Roelenweg Oost	€ 4.000.000
Laatste fase herinrichting park Wezenlanden	€ 1.000.000
Herinrichting Bolwerkpark Potgietersingel	€ 635.000
Bagijneweide	€ 1.400.000
Brug Rodetorenplein	€ 2.000.000
Huize Hofvliet	€ 437.348
Brug Achtergracht	€ 1.705.000
Totaal	€ 11.177.348

F. Bereikbaarheid

Kernboodschap collegeakkoord

Goede bereikbaarheid is een van de kernkwaliteiten van Zwolle. Wij willen deze kernkwaliteit de komende jaren behouden en, waar mogelijk, verder vergroten. Ook omdat een goede bereikbaarheid een voorwaarde is voor de ontwikkeling van andere kernkwaliteiten van Zwolle, zoals de binnenstad en de economische structuur. Wij gaan daarom door met het verbeteren van de bereikbaarheid van de stad. Bijvoorbeeld door onze inzet op de aansluiting van de N340/A28 en de omlegging van de N35.

Het accent verschuift de komende jaren echter naar de bereikbaarheid *binnen* de stad. Dat gebeurt bijvoorbeeld met de uitvoering van "In de ban van de ring". Om Zwolle te kunnen profileren als een bereikbare stad zijn ook goede parkeervoorzieningen nodig. Daarom onderzoeken wij de komende periode de parkeerdruk in en rond de binnenstad en de parkeerbehoefte in het noordwestelijke deel van de stad. Ook blijven wij ons inzetten voor goede voorzieningen voor fietsers en voor een versterking van het openbaar vervoer.

De goede bereikbaarheid is essentieel voor Zwolle. Deze kernkwaliteit moet de komende jaren versterkt worden. Een goede bereikbaarheid van de stad is een voorwaarde voor de ontwikkeling van Zwolle tot een veelzijdige koploper in (Noord- en Oost-)Nederland. Zonder optimale weg-, spoor- en waterverbindingen wordt economische en daarmee kwalitatieve groei van Zwolle op zijn minst lastig. Wij blijven daarom ambitieus inzetten op het verbeteren van de bereikbaarheid van de stad. De komende jaren wordt er fors geïnvesteerd in een breed palet aan maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren. Het gaat daarbij niet alleen om infrastructuur voor de auto (IJsselallee, Ceintuurbaan, ontsluiting Stadshagen, A28), maar ook om verbetering voor het openbaar vervoer (doorstroommaatregelen, regiotram Zwolle-Kampen), de fiets (fietsstraten, brug over de IJssel) en maatregelen op het gebied van organisatie (mobiliteitsmanagement op bedrijventerreinen, (dynamisch) verkeersmanagement tijdens werkzaamheden, verkeerseducatie). We werken intensief samen met andere overheden en belangrijke partners. Voor de hoofdinfrastructuur leggen we accenten bij de aansluiting van de N340/A28 en de omlegging van de N35.

Na noodzakelijke verbeteringen van de wegen naar en van Zwolle verschuift de komende jaren de focus naar de bereikbaarheid binnen de stad. Met het project "In de ban van de ring" optimaliseren we de belangrijkste verbindingen tussen de Zwolse binnen- en buitenring. Ook zijn goede parkeervoorzieningen een voorwaarde om de stad aantrekkelijk te houden voor de eigen inwoners en bezoekers. De parkeerdruk in en rond de binnenstad en de parkeerbehoefte in het noordwestelijke deel van de stad zijn de komende periode onderwerp van onderzoek. Daarnaast blijven wij ons sterk maken voor goede voorzieningen voor fietsers. Versterking van het openbaar vervoer, ten slotte, completeert de Zwolse vervoersambitie.

De projecten om de doorstroming op de IJsselallee, de Ceintuurbaan en rond Stadshagen te optimaliseren zijn in de meerjarenbegroting al gedekt. Ook de inzet van partners - zoals bij de N35, de Hanzelijn en de maatregelen aan de A28 - vraagt geen financiële bijdrage van de gemeente. In de begroting voor 2011 maken we in het kader van de Investeringsagenda voor de komende jaren keuzes ten aanzien van de meerjarige investeringen in de infrastructuur. Het gaat dan met name om het knooppunt A28/N340 en de Spoorzone. Cofinanciering speelt daarbij een belangrijke rol. Deze projecten zijn daarom nog niet opgenomen in het onderstaande meerjarige maatregelenpakket.

In de ban van de ring

Het eerder genoemde "In de ban van de ring" moet leiden tot een nieuw verkeerscirculatieplan voor het gebied binnen de buitenring van Zwolle en staat in verband met de ontwikkeling van de Spoorzone. Om dit ambitieuze project goed voor te bereiden moeten al kosten worden gemaakt. Voor de eerste fase van de voorbereiding is geld beschikbaar (€ 100.000). Naar verwachting zal dat budget eind dit jaar aangewend zijn. Voor de komende twee jaar stellen wij jaarlijks € 85.000 beschikbaar. Daarvan kunnen we door planvorming, participatie, communicatie, en het opstellen van een uitvoeringsprogramma belangrijke stappen zetten.

Mobiliteitsmanagement

Inzet van ons mobiliteitsmanagement is bedrijven hun medewerkers te bewegen om niet of minder vaak (alleen) in de auto naar hun werk in de regio Zwolle-Kampen te gaan. Het zogenaamde 'Nieuwe Werken' boekt significante winst op ook dat terrein. Voor de uitvoering van het convenant Mobiliteitsmanagement is de komende jaren geld nodig. Afgelopen jaar is dat gedekt uit budget voor de Mobiliteitsvisie. Voor de komende jaren is dat onvoldoende. Wij stellen voor om € 60.000 per jaar voor de komende vier jaar beschikbaar te stellen.

Regionaal verkeersmanagement

Regionaal verkeersmanagement is nodig om te zorgen voor een betere coördinatie van wegwerkzaamheden in en rond Zwolle. Wanneer we tijdig weten welke werkzaamheden op welke wegen wanneer plaatshebben, kunnen we dit tijdig aangeven en alternatieven voor weggebruikers organiseren. Dat levert een belangrijke bijdrage aan de bereikbaarheid van de stad en aan de doorstroming in en rond Zwolle. Op dit moment loopt een verkenning naar de beste werkwijze. Voor effectief verkeersmanagement is naar verwachting ca. € 25.000 per jaar nodig voor de komende vier jaar.

Totaal Bereikbaarheid

<i>Samengevat</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Meerjarig incidenteel				
In de ban van de ring	€ 85.000	€ 85.000		
Mobiliteitsmanagement	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Regionaal Verkeersmanagement	€ 25.000	€ 25.000	€ 20.000	€ 20.000

Projecten uit Investeringsprogramma Zwolle-Provincie Overijssel

(totale investeringsbijdrage gemeente en provincie)

Realisatie Doorstroom-assen busvervoer	€ 8.700.000
Fiets / spoorbrug Blaloweg	€ 2.000.000
Verbetering toegankelijkheid bushalte 2e fase	€ 1.000.000
Fietsstraten (Fietsstratenplan)	€ 2.330.000
Onderzoek doortrekken Kamperlijn	€ 100.000
Versnellen reconstructie kruispunten IJsselallee met de Ittersumallee en de Oldeneelallee	€ 1.000.000
Verbeteren bereikbaarheid binnenhavens	€ 1.634.000
Totaal	€ 16.764.000

G. Investeringsprogramma Zwolle - Provincie Overijssel

De provincie heeft de gemeenten in Overijssel een aanbod gedaan voor meerjarige samenwerking. In het op 1 juli 2009 door de Staten vastgestelde provinciale programma "Investeren In Overijssel" (IOO) wordt gekoerst op gezamenlijke investeringen op de langere termijn. In het kader van IOO heeft de provincie de gemeenten het aanbod gedaan om de lokale opbrengst van de verkoop van de Essent- aandelen te verdubbelen als de gemeente deze gelden inzet voor investeringen in 2010 of 2011.

Het aanbod van de provincie wordt door Zwolle gewaardeerd. Niet alleen omdat het kansen voor investeringen op de korte termijn biedt. Maar ook omdat hierdoor de ambities voor de langere termijn op de gezamenlijke agenda komen te staan. De gemeente staat immers voor grote opgaven die zich over tal van jaren uitstrekken. Hieraan is de laatste tijd, deels samen met Netwerkstadpartner Kampen, de provincie en het Rijk hard gewerkt met o.a. de inbreng in de Gebiedsagenda Oost als resultaat. Dit heeft geleid tot gedragen programmatische en integrale uitwerkingen in bv. gebiedsontwikkelingen als de Spoorzone, de A-28 zone en Binnenstad+.

Op 28 mei 2010 hebben wij met GS gesproken over de strategische agenda en daarin is vastgesteld dat de beide partners gedeelde ambities hebben en deze in gezamenlijkheid willen realiseren. Het partnerschap met de provincie is voor de gemeente onmisbaar voor zowel de concrete verwerkelijking van projecten met regionale uitstraling als voor de positionering van Zwolle en de lobby in Den Haag. In ons ambitiedocument "Het beste van twee werelden" worden ambities en doelen gedefinieerd.

Het doet ons genoeg dat de provincie met ons daarin een strategisch en meerjarig kader ziet om op hoofdlijnen afspraken te maken die zouden moeten leiden tot een dynamische "Agenda voor de toekomst". Op basis daarvan zetten we in om in de komende periode op programmaniveau tot functionele, effectieve en doelmatige afspraken met de provincie te komen.

Binnen dit kader zijn ook afspraken voor investeringen voor 2010 en 2011 gemaakt. Zoals gemeld biedt de provincie aan om het bedrag dat Zwolle investeert, vanuit de Essentopbrengst te verdubbelen. Daarnaast kan een beroep gedaan worden op Vervolg- Provinciaal GSB gelden. Voor Essentgeld kan uitgegaan worden van een verdubbeling van € 15 miljoen en voor vervolg GSB is voor de 5 Overijsselse Netwerksteden een bedrag beschikbaar van € 16,8 miljoen. Daarnaast kent de provincie nog diverse subsidiestromen.

Onderzocht is welke projecten kansrijk zijn voor gezamenlijke investeringen. Kansrijk betekent dat projecten moeten bijdragen aan het realiseren van provinciale doelen en in 2010 of 2011 obstakelvrij en dus uitvoerbaar zijn. Obstakelvrij betekent dat er met de uitvoering begonnen kan worden.

Op 28 mei 2010 zijn voor de volgende projecten investeringsafspraken gemaakt met de provincie. Een aantal projecten is nog niet besproken met de raad en wordt de komende maanden aan de raad voorgelegd.

Projectaanvragen na akkoord bestuurlijk overleg 28-05-2010: Totaalbedragen

Project	Aandeel Gemeente	Aandeel Provincie
Programma Binnenstad +	€ 5.936.174	€ 5.241.174
Roelenweg Oost Laatste fase herinrichting park Wezenlanden Herinrichting Bolwerkpark Potgietersingel Bagijnweide Brug Rodetorenplein Huize Hofvliet Brug Achtergracht (incl. aanpassing burg. Drijbersingel)		
Programma Spoorzone	€ 1.200.000	€ 6.750.000*
Realisatie Doorstroom-assen busvervoer		
Programma A-28 zone	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Fiets / spoorbrug Blaloweg		
Programma Ruimtelijke Kwaliteit en Duurzaamheid	€ 20.880.000	€ 6.030.000
Versterking landschappelijke en recreatieve relatie Stadshagen – Nationaal Landschap IJsseldelta Verbetering toegankelijkheid bushalte 2 ^e fase Fietsstraten (Fietsstratenplan) Duurzaam Diensten Bedrijf Hessenpoort (de zuidstrook); aanleg en exploitatie duurzame energievoorziening op basis van Koude-/Warmte-opslag Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen Gezonde klassen Projecten warmtenet Stadshagen en renovatie warmtenet en aanleg Diezerpoort		
Programma sociaal/jeugd **	€ 1.252.560	€ 1.310.885
Terug naar de eenvoud: versimpeling van de casusnetwerken Niet-geïndiceerde ambulante begeleiding 0-4 jarigen Niet-geïndiceerde ambulante begeleiding voor 4-12 jarigen Pilot versterken aansluiting tussen jeugdzorg en maatschappelijke opvang en begeleiding zwerfjongeren) Invoer één signalerings- en samenwerkingsstelsel ondersteunend aan principe één huishouden-één aanpak Innovatie in de zorg ICT en internethulpverlening Onderzoek doortrekken Kamperlijn Kennisimpuls vernieuwing economie Wijk gericht Palestrinalaan		
Programma Cultuur	€ 313.500	€ 313.500
Creatieve broedplaatsen: stimulering en huisvesting		
Overig	€ 1.200.000	€ 1.434.000
Versnellen reconstructie kruispunten IJsselallee met de Ittersumallee en de Oldeneelallee Verbeteren bereikbaarheid binnenhavens		
TOTALEN	€ 31.782.234	€ 22.079.559

* Voor dit project is een rijksbijdrage van € 7.050.000 beschikbaar gesteld.

** Onderstaand project is niet in de totaalstelling opgenomen.
De betreffende bedragen worden gereserveerd tot nader bestuurlijk akkoord.

Investeren in mensen en wijken: Sociale Stijging en Jeugd Kamperpoort en Diezerpoort	€ 1.330.000*	€ 1.150.000*
--	--------------	--------------

Financiële paragraaf

De totale investering van gemeentekant bedraagt bijna € 31,8 mln. De financiële dekking van deze investering is als volgt te regelen:

- 1) € 24.282.000 betreft reeds geraamde uitgaven waarvoor dekking aanwezig is binnen de begroting 2010.
- 2) € 2.240.000 betreft nieuwe uitgaven die zijn te dekken door compenserende voordelen binnen de begroting (onder voorbehoud).
- 3) € 5.260.000 nieuwe uitgaven komen ten laste van het cofinancieringsfonds (binnen de reserve MIB). Daar staat tegenover dat een bedrag van € 767.000 wordt vrijgespeeld binnen de bestaande begroting; dit bedrag komt ten gunste van het cofinancieringsfonds. Het netto beroep op het cofinancieringsfonds wordt dan € 4.493.000.

Toelichting

ad 2: Voor een tweetal posten (totaal € 2,24 mln.) die in de bestaande begroting financieel nog niet geregeld zijn hebben wij vooralsnog de aanname dat de gemeentelijk investering kan worden gerealiseerd zonder per saldo een nieuw beslag te leggen op de algemene middelen. Het betreft de gemeentelijke investering in zonnepanelen gemeentelijke gebouwen en de gemeentelijke bijdrage in het Duurzaam Dienstenbedrijf Hessenpoort.

Voor wat betreft de investering zonnepanelen doen we als aanname dat de kapitaallasten van de investering kunnen worden goedge maakt door besparing op de energielasten. Een concrete berekening die dat bevestigt is momenteel nog niet beschikbaar. Wat betreft het dienstenbedrijf is de vorm en verstrekingsvoorwaarde van de gemeentelijke bijdrage bepalend. Vooralsnog nemen wij aan dat de constructie zodanig vorm krijgt dat het geïnvesteerde geld in het bedrijf in de toekomst terugkomt inclusief vergoeding voor renteverlies.

ad 3. Voor de volgende posten geldt dat financiële dekking binnen de bestaande begroting niet (volledig) mogelijk is. Dit leidt ertoe dat voor een totaalbedrag van € 5,26 mln. een beroep wordt gedaan op het cofinancieringsfonds binnen de reserve MIB (Meerjarige Investerings en Bestedingen):

- Roelenweg Oost
- Bagijnweide
- Realisatie doorstroom-assen busvervoer
- Verbeteren toegankelijkheid bushalte tweede fase
- Fietsstraten
- Versimpeling casusnetwerken
- Niet geïndiceerde ambulante begeleiding
- Creatieve broedplaatsen

Voor een tweetal posten is sprake van een vrijval van geld uit de bestaande begroting ten gunste van de algemene middelen, namelijk bij Herinrichting park de Wezenlanden en Bolwerkpark Potgietersingel. Het gaat om een vrijvallend bedrag van € 0,77 mln dat ten gunste van het cofinancieringsfonds wordt gebracht. Het netto beroep op het cofinancieringsfonds wordt dan € 4,49 mln.

Overige financiële aandachtspunten

Er moet nog worden nagegaan welke investeringen leiden tot structurele onderhoudslasten en hoe de dekking daarvan wordt geregeld. Dit speelt met name bij infrastructurele investeringen. Bij de aanvragen voor sociaal betreft het eenmalige investeringen die moeten leiden tot effectievere en efficiëntere werkwijze, binnen het reguliere budget (terug naar eenvoud, pilot Jeugdzorg, invoering signaleringssysteem). De aanvragen voor ambulante begeleiding 0-4 en 4-12 jarigen richten zich op een pilot, die moet leiden tot effectievere en efficiëntere werkwijze binnen de jeugdzorg. Na afloop wordt ervan uitgegaan dat in samenspraak met de provinciale jeugdzorg dit in de reguliere jeugdzorg ingebed kan worden.

H. Investeringsprogramma Zwolle

Wij willen dat Zwolle sterker uit de crisis komt. Dat betekent niet alleen bezuinigen, maar ook dat we investeren in mensen, de wijken en de stad. Dat hoeft niet altijd geld te kosten, maar zonder geld zal het niet gaan. De ruimte daarvoor moeten we onder andere door bezuinigingen vrijmaken. Hierbij is fasering noodzakelijk. Dat geldt zeker voor de ruimtelijke projecten, die vaak meerdere raadsperiodes beslaan. Uit de bijlage 3 opgenomen investeringsopgaven 2010-2014 mag duidelijk worden dat de benodigde miljoenen euro voor de komende 10 jaren ver af staan van de ons thans ter beschikking staande middelen om alle ambities te verwezenlijken. Kortom, we zullen nog scherpe keuzes moeten maken. Daarvoor hebben we ook een procesvoorstel in dit deel opgenomen.

Voornemens investeringsprogramma Zwolle

Het doel van een investeringsprogramma is keuzes te maken, budgetten te reserveren en subsidies te verwerven. Een investeringsprogramma is dynamisch, wordt beïnvloed door initiatieven en kansen die derden bieden, gemeentelijke (her-) prioritering en beschikbaar komen van middelen. Het afgelopen jaar is intensief overleg gevoerd met de provincie over een investeringsprogramma Zwolle – Provincie Overijssel. Dit programma en het vervolg is een wezenlijk onderdeel van het investeringsprogramma Zwolle.

Uitgangspunt van het investeringsprogramma Zwolle is dat het programma ruimtelijke projecten, gebieden en gebouwen omvat. Als ondergrens wordt een investeringsbedrag van € 50.000 gehanteerd. Om het programma hanteerbaar te maken wordt onderscheid gemaakt in: structurele en incidentele lasten, jaarschijven en onderscheid grotere en kleinere investeringen (grens 1 mln.).

Voor de afzonderlijke projecten worden beschrijvingen opgesteld. Deze bevatten onder andere de volgende elementen als hulpmiddel om qua prioritering, fasering en alternatieven tot verantwoorde keuzes te komen.

- 1) De mate waarin er sprake is van onvermijdelijkheid. Dit betreft juridische verplichtingen, bestuurlijke verplichtingen zoals raadsbesluiten, collegeakkoord etc. En ook onvermijdelijk qua inhoud.
- 2) Betekenis van de investering voor regio/stad/gebied, inclusief synergiemogelijkheden.
- 3) Prioriteit binnen een beleidsveld c.q. betekenis van de investering voor de effectuering van het beleid.
- 4) De financiële aspecten zoals omvang, subsidies, investeringen derden, terugverdienvermogen etc.
- 5) Faseerbaarheid en alternatieven.

Als tegenhanger van de investeringsvraag worden de beschikbare middelen, (cofinancieringsreserve en het MIB) en te verwerven dekkingsmiddelen (sparen en subsidies) in beeld gebracht. In een overzicht moet duidelijk worden welke middelen er per jaar beschikbaar kunnen komen.

Beoogd resultaat: met de begroting 2011 wordt de 1^e opzet investeringsprogramma Zwolle, inclusief dekkingsbronnen vastgesteld, als basis voor de PPN 2012, alsmede het investeringsprogramma 2011, inclusief de dekking.

Procesvoorstel

Het opzetten van een goed systeem kost tijd, daarom stellen we voor om in stappen tot een investeringsprogramma te komen.

- 1) Vaststellen van de PPN 2011-2014, waarin doel, uitgangspunten en proces is bepaald.
- 2) Bespreking eind september 1^e resultaat, als onderdeel van de later vast te stellen begroting.
- 3) Vaststelling begroting met als onderdeel 1^e opzet investeringsprogramma Zwolle en de jaarschijf 2011.

In bijlage 3 is een globaal overzicht gepresenteerd van mogelijke investeringsopgaven.

I. Knelpunten

In het collegeprogramma is aangegeven waar de komende jaren de prioriteiten en ambities liggen. Hier willen wij de komende jaren in investeren en daar is geld voor nodig. Helaas is er een aantal knelpunten binnen het bestaande beleid. De oorzaak hiervan ligt in open einde regelingen zoals leerlingenvervoer en Wmo (zie participatie en wijkgericht werken), aangegane verplichtingen, wettelijke verplichtingen en toegenomen exploitatielasten.

Leerlingenvervoer

De afgelopen jaren werd het budget leerlingenvervoer steeds overschreden, waarbij sprake was van een sterk stijgende lijn. In 2009 is in het kader van de PPN een structurele verhoging van het budget gevraagd. Er is in 2009 eenmalig een extra bedrag van € 100.000 aan het budget leerlingenvervoer toegevoegd in het kader van de verwachte overschrijding. Deze overschrijding werd deels veroorzaakt door een toename van het aantal leerlingen dat gebruikt maakt van het leerlingenvervoer en door indexering en de NEA-normen (kostenontwikkelingen in het vervoer). Het extra bedrag van € 100.000 is in 2009 ook volledig opgegaan. Eind 2009 heeft een nieuwe aanbesteding van het leerlingenvervoer plaatsgevonden, die in 2010 is afgerond. De nieuwe vervoerder brengt 20% meer kosten in rekening, en in verband met de invoering van een nieuwe beoordelingssystematiek worden in 2010 extra incidentele kosten gemaakt. In 2010 zal het budget leerlingenvervoer met naar verwachting ongeveer 3,5 ton overschreden worden (in dit bedrag is opnieuw € 100.000 opgenomen, omdat dit bedrag ook in 2009 nodig was in het kader van de overschrijding). Pas vanaf 2011 zal duidelijk worden of met de nieuwe beoordelingssystematiek de overschrijding van het budget leerlingenvervoer beperkt kan worden, omdat dan alle leerlingen volgens de nieuwe beoordelingssystematiek beoordeeld zijn en vervoerd worden. Vanuit de ons ter beschikking staande middelen stellen wij voor om € 225.000 structureel toe te voegen aan het budget leerlingenvervoer. Hiermee vangen we de 20% extra kosten op, die de nieuwe vervoerder in rekening brengt. Leerlingenvervoer is een open einde regeling en de ontwikkeling van de hiermee gepaard gaande kosten is beperkt stuurbaar.

Sport

Exploitatiebijdrage BDG sporthal

Het bestuur van de BDG sporthal heeft aangegeven jaarlijks een exploitatietekort van € 30.000 te hebben. In 2010 heeft men hiervoor naar aanleiding van een aanvraag Nieuw Beleid ook een incidentele bijdrage ontvangen. Gesteld is toen dat mede op basis de uitkomsten van het Masterplan Sportaccommodaties en de nulmeting bekeken werd of deze bijdrage structureel moest worden. Hoewel de nulmeting nog niet gereed is, is gedurende het Masterplan door het onderzoeksbureau aangegeven dat dit exploitatietekort en daarmee extra subsidie gerechtvaardigd is. Benodigd budget: € 30.000 structureel

Onderwijs

Exploitatie gymzalen

Bij de BERAP 2010 is een tegenvaller van € 170.000 gemeld. Als gevolg van mutaties in het schoolgebouwenbestand worden exploitatiekosten gemaakt voor meer gymzalen dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening was gehouden. Het betreft de gymzalen Turfmarkt, W. Barentszstraat en Molenweg. Daarnaast is in de begroting in onvoldoende mate rekening gehouden met schoonmaak- en beheerskosten van de gymzalen in het Bewegingshuis Stadshagen. Deze tegenvaller doet zich echter niet alleen incidenteel voor in 2010, maar draagt een structureel karakter. Vanuit de beschikbare middelen en het belang dat wij hechten aan sport stellen we nu voor € 150.000 structureel toe te voegen aan de exploitatie gymzalen.

Cultuur

Lokale media

Per 1 januari 2010 is in de Mediawet een bepaling opgenomen waarin staat dat de gemeente verplicht is de lokale publieke media-instelling te bekostigen zodra een positief advies is afgegeven. Dit advies is begin maart 2010 afgegeven. Uitgangspunt is minimaal € 1,30 per woonruimte. Het bedrag dat op de begroting staat is niet toereikend. Benodigd budget: € 13.700 (structureel)

Programmaraad

Medio 2008 is door een fusie tussen de kabelmaatschappijen Casema, Multikabel en @Home de nieuwe kabelexploitant ZIGGO ontstaan. In de periode daaraan voorafgaand was reeds een programmaraad benoemd. Nu

zijn ontwikkelingen gaande om deze programmaraad te voorzien van een juridische stichtingsvorm. ZIGGO heeft aangegeven niet langer de ondersteuning/het secretariaat van de programmaraad op zich te nemen, zoals @Home dat voorheen wel deed. De huidige programmaraad moet dat nu zelf gaan organiseren en heeft hiervoor financiële ondersteuning nodig. Benodigd budget: € 3.350 (structureel)

Kameroera, fluitorkest, jeugdtheater

Voor het Kameroerafestival/-huis, het Nederlands Fluitorkest en Jeugdtheatergezelschap Gnaffel willen wij voor de komende 2 jaren nog geld uittrekken omdat er twee jaar geleden is besloten om de drie aanvragen in eerste instantie voor twee jaren te honoreren omdat toen nog niet duidelijk was dat de meerjarige financiering door de provincie Overijssel en het Nederlands fonds voor de podiumkunsten+ voor culturele instellingen zou worden toegekend voor vier jaren. Wel willen we nu reeds met deze instellingen het gesprek starten over het afbouwen van deze subsidie. Bij de discussie met raad over de mogelijke bezuinigingen op cultuur zullen wij deze instellingen betrekken in de totaalafweging.

Kameroerafestival/-huis

Het Kameroerafestival is een Zwols initiatief dat nu 3 afleveringen heeft gehad. Het vindt eens per 2 jaar plaats. Het festival trekt (inter)nationale aandacht en bezoekers. Als uitvloeisel van dit initiatief is er in 2008 een productiehuis opgericht. Beide initiatieven zijn enig in hun soort in Nederland en Europa. Voor het culturele (productie)klimaat in Zwolle en voor de naam van Zwolle is het belangrijk dat deze instellingen zich hier kunnen ontplooiën. Deze activiteiten zijn belangrijk voor het culturele aanbod maar ook voor jonge kunstenaars die de mogelijkheid krijgen een eigen productie op te zetten.

Vanaf 2011 is geen budget gereserveerd voor Kameroerafestival noch voor het Kameroerahuis. Wij stellen voor om nu nog voor 2 jaren (2x € 100.000) geld uit te trekken voor dit initiatief (mede vanwege de co-financiering) en daarnaast nu reeds het gesprek te starten over het afbouwen van deze subsidie.

Het Nederlands Fluitorkest

Het Nederlands Fluitorkest heeft zich sinds 2007 in Zwolle gevestigd, het was van oorsprong een Zwols initiatief. In 2008 heeft de gemeenteraad besloten eerst voor twee jaar subsidie te verlenen. Een professionele kleinschalige instelling is van belang voor de culturele infrastructuur en het productieklimaat van de stad. Zij leveren een bijdrage aan het aanbod in het algemeen maar ook aan het onderwijs. Het Nederlands Fluitorkest is het enige orkest in Nederland dat uitsluitend de fluit in al zijn verschijningsvormen biedt. Wij stellen voor nog voor 2 jaren (2x € 26.000) hiervoor geld beschikbaar te stellen en nu reeds het gesprek te starten over het afbouwen van deze subsidie.

Jeugdtheatergezelschap Gnaffel

Gnaffel heeft zich ontwikkeld tot een gezelschap met (inter) nationaal aanzien. Vanaf 2011 is geen budget gereserveerd voor Gnaffel. Mede vanwege de co-financierings mogelijkheid stellen wij voor nu nog voor 2 jaren (2x € 100.000) subsidie ter beschikking te stellen en nu reeds het gesprek te starten over het afbouwen van deze subsidie.

Totaal Knelpunten

<i>Samengevat</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Structureel				
Leerlingenvervoer	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000
Exploitatiebijdrage BDG sporthal	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Lokale media	€ 13.700	€ 13.700	€ 13.700	€ 13.700
Programmaraad	€ 3.350	€ 3.350	€ 3.350	€ 3.350
Meerjarig incidenteel				
Kameroera	€ 100.000	€ 100.000		
Het Nederlands fluitorkest	€ 26.000	€ 26.000		
Gnaffel	€ 100.000	€ 100.000		

III Bezuinigingsoperatie 4+4

A. Inleiding

Het vaststellen van de Perspectiefnota 2010 – 2013, nu een jaar geleden, vormde de start van de gemeentelijke bezuinigingsopgave. Het uitgangspunt was een totale bezuinigingsopgave van € 8 miljoen. Hiervan zou € 3 miljoen op de bedrijfsvoering van de gemeente en € 5 miljoen op inhoud bezuinigd worden. Het collegeakkoord dat dit voorjaar is ondertekend gaat uit van een totale opgave van € 11 miljoen in 2014. De bedrijfsvoering van de gemeente draagt hieraan in 2014 € 5 miljoen bij en de inhoudelijke programma's € 6 miljoen in 2014. Met deze Perspectiefnota wil het college de bezuinigingen op de bedrijfsvoering vastleggen. Voor de bezuinigingen op de inhoudelijke programma's legt de raad te zijner tijd de richting vast.

B. Bedrijfsvoering

De voorgenomen bezuinigingsmaatregelen op de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie zijn uitgewerkt in plannen van aanpak. Deze plannen leiden tot een besparing van € 4 miljoen. Het aanvullende bedrag van € 1 miljoen moet nog nader worden ingevuld.

Het bedrag van € 4 miljoen wordt gevonden door *Personele efficiency*, *Vermindering van (facilitaire) kosten* en *Samenwerking met partners*. Naar verwachting neemt de ambtelijke organisatie hiermee met circa 30 fte af. Als de samenwerkingstrajecten met partners in de stad meer vorm krijgen, kan daar voor Zwolle nog eens 100 fte mee gemoeid zijn.

Met *Personele efficiency* bedoelen we dat de organisatie toekant met een kleinere directie en minder leidinggevendenden. We gaan uit van taakvolwassen medewerkers. Professionaliteit en eigenaarschap zijn hierbij kernbegrippen. Voor de leidinggevendenden geldt dat ze beter toegerust zijn voor hun taken. Ruimte, sturing en leiderschap zijn leidende thema's. Dit rechtvaardigt een hoger span of support per leidinggevende wat resulteert in een vermindering van het aantal leidinggevendenden. Door processen slimmer in te richten verwachten we niet alleen een besparing in euro's, maar ook een betere dienstverlening aan de burger.

Bij *Vermindering van facilitaire kosten* gaat het onder meer om het verhogen van de doelmatigheid van de communicatie, het uniformeren van interne diensten, minder abonnementen et cetera. Door in te zetten op *Samenwerking met partners* verwachten we efficiencyvoordelen te halen. Het gaat dan om de partners in Netwerkstad-verband, het Waterschap en de Wezo.

Kosten gaan voor de baat uit: om deze bezuinigingen te realiseren is een incidentele investering nodig die we samenvatten onder de noemer Implementatiebudget. Onderzoekskosten, eenmalige investeringen en projectkosten vormen samen de Implementatiekosten. Het college vraagt de raad een bedrag van € 500.000 ter beschikking te stellen als Implementatiebudget. Het budget heeft een meerjarig karakter; de eerste kosten worden gemaakt in 2010. Voorgesteld is het budget in 2010 ten laste van het resultaat van de Berap te brengen.

C. Inhoudelijke maatregelen

Dit voorjaar is een bundel met inhoudelijke bezuinigingsopties gepresenteerd aan de gemeenteraad. Dit is gedaan vóór de verkiezingen, zodat de politieke partijen zich in verkiezingstijd konden uitspreken over de richting van de noodzakelijke bezuinigingen. Na de verkiezingen hebben de coalitiepartijen de wens uitgesproken om de richting van de bezuiniging raadsbreed te bepalen. Raadsbreed, omdat de impact van de bezuinigingen op de stad groot is. Daarvoor is een zo breed mogelijk draagvlak gewenst. Het is aan de gemeenteraad om de kaders vast te stellen waarmee het college in samenspraak met de partners in de stad een bezuinigingsprogramma kan opstellen. De route die leidt naar besluitvorming, de uitgangspunten die daarbij gelden en een indeling in categorieën bezuinigingen wordt hierna weergegeven.

C.1 Uitgangspunten

Uitgangspunten die we hanteren bij het maken van inhoudelijke keuzes zijn:

1. *Financieel*

De financiële kaders zijn opgenomen in het financiële deel van de Perspectiefnota. Ze zijn een vertaling van de financiële paragraaf van het collegeakkoord. Kortweg zijn de financiële kaders:

- Zwolle wil € 11 miljoen bezuinigen in 2014, verdeeld in bedrijfsvoering (€ 5 miljoen) en inhoudelijke maatregelen (€ 6 miljoen). Het gaat hier over de laatste categorie. Deze bezuinigingen lopen op van € 0,5 miljoen in 2011 tot € 6 miljoen in 2014.
- We realiseren ons dat we rekening moeten houden met een onzekerheid over de omvang van de rijksbezuinigingen. Duidelijkheid daarover verwachten we niet eerder dan dit najaar, maar waarschijnlijker is dat we hier pas in 2011 duidelijkheid over hebben.

2. *Bezuinigingsbundel*

De basis voor deze Perspectiefnota is de eerder genoemde bundel bezuinigingsopties. Dat betekent niet dat we andere, nieuwe, voorstellen uitsluiten. Deze kunnen in een nadere verkenning aan de orde komen.

3. *Richting op hoofdlijnen*

In het tweede hoofdstuk van deze Perspectiefnota is aangegeven waar dit bestuur op basis van het collegeakkoord de prioriteit legt. Achtereenvolgens zijn het participatie en wijkgericht werken, duurzaamheid, deregulering en dienstverlening, ruimtelijke ontwikkelingen en economie, binnenstad en bereikbaarheid. Prioriteit geven aan deze terreinen, betekent dat we hier niet in eerste instantie zoeken naar bezuinigingen. Echter, soms zijn ook hier bezuinigingen noodzakelijk om een toenemend beroep op de bestaande budgetten te kunnen blijven betalen. We zoeken het dan in eerste instantie in een effectievere en efficiëntere inzet van middelen. Voor de breedte van ons beleid zien we mogelijkheden om kosten te besparen door “meer ruimte en minder controle”, minder beleidsnota's bijvoorbeeld. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid om een taakstellende bezuiniging op te leggen op (de bedrijfsvoering van) gesubsidieerde instellingen. Tot slot vinden we het verdedigbaar dat er vanuit Cultuur en Beheer Openbare Ruimte een wezenlijke bijdrage wordt geleverd aan de bezuinigingen.

4. *Concreet versus minder concreet*

De bezuinigingen lopen stapsgewijs op tot € 6 miljoen in 2014. De jaarschijven 2011 en 2012 moeten op zo kort mogelijke termijn “hard” ingevuld worden. Voor de jaarschijven 2013 en 2014 moet de richting vastliggen, maar dat mag minder concreet. Overigens kan hierbij aangetekend worden dat subsidierelaties met partners in de stad vragen om concrete besluiten, rekening houdend met redelijke termijnen van afbouw.

5. *Partnerschap*

Bij het voorbereiden van de bundel bezuinigingsvoorstellen zijn verschillende instellingen en ondernemers geraadpleegd. De voorstellen zelf zijn niet in overleg met partners tot stand gekomen. Dat er bezuinigd moet worden staat niet ter discussie. In dialoog met de partners in de stad bepaalt de gemeente hoe de bezuinigingen het best uitgevoerd kunnen worden. Dit gebeurt zorgvuldig en door gebruik te maken van de expertise van partners. Met het programma “Samen maken we de Stad” heeft Zwolle de veranderende verhoudingen tussen overheid en maatschappelijke partners vorm gegeven. De ontwikkelingen staan echter niet stil. Nieuwe manieren van contractvorming, die uitgaan van meer ruimte en minder controle, geven op een verdergaand niveau uitvoering aan samenwerking.

C.2 Proces

De bundel met bezuinigingsvoorstellen is dit voorjaar aan de raad overhandigd, het collegeakkoord geeft op hoofdlijnen richting aan de keuze. De volgende stappen in het proces zijn afhankelijk van de soort bezuiniging. We kunnen hierbij drie categorieën onderscheiden: concreet, prioritair zoekgebied en secundair zoekgebied. De maatregelen in de bezuinigingsbundel hebben we op deze manier ingedeeld. In tabelvorm vindt u het resultaat op de pagina's 29 t/m 32. De nummers in de tabel corresponderen met de nummering in de bundel.

Concrete maatregelen

Het materiaal biedt voldoende inzicht, de voorstellen passen binnen het collegeakkoord. Deze categorie maatregelen kan uitgevoerd worden. Binnen deze voorstellen kan de gewenste ruimte voor nieuw beleid voor het jaar 2011 (ad € 1,2 mln.) gevonden worden. Vaststelling van de bezuinigingsbesluiten bij de begroting 2011.

Prioritair zoekgebied

Op hoofdlijnen biedt het materiaal aanknopingspunten; de voorstellen passen binnen het collegeakkoord. Om tot besluitvorming te komen is een nadere onderbouwing nodig. Vervolgens kunnen richtinggevende beleidsuitspraken nodig zijn: hoe verhoudt taak x of y zich tot de gemeentelijke rolopvatting etc. Een voorbeeld is de subsidiëring van de Stadswachten. Tot deze categorie hoort ook de relatie met gesubsidieerde instellingen. In het onderzoek wordt betrokken of een taakstelling op gesubsidieerde instellingen naar analogie van die op de gemeentelijke organisatie haalbaar is.

Niet de vraag of er bezuinigd moet worden staat centraal, maar de vraag in welke mate en hoe binnen het betreffende beleidsveld de bezuiniging gerealiseerd kan worden. Dat doet de gemeente in nauwe samenspraak met partners in de stad. Niet voor niets is "Partnerschap" één van de uitgangspunten bij het maken van de uiteindelijke keuzes. Om tot besluitvorming te komen is een heldere procesbeschrijving nodig. De eerste stap is het vaststellen van Perspectiefnota. Daarna neemt het college het initiatief om met de verschillende partners in gesprek te gaan. Het college stelt de raad bij de begrotingsbehandeling 2011 kaders voor. De kaders geven de richting van de bezuinigingen aan en de hoogte van de bedragen (met een bandbreedte). Na een kaderstellend debat in de raad, werkt het college de voorstellen verder uit en betreft daarbij partners in de stad. De raad stelt de definitieve bezuinigingen vast bij de Perspectiefnota 2012 – 2015.

Secundair zoekgebied

De bezuinigingssuggesties binnen deze categorie passen niet in eerste instantie bij de prioriteiten in het collegeakkoord. Mogelijkheden om te besparen door effectiever met middelen om te gaan of door efficiënter te werken worden zijn wel mogelijk. Overigens is dat vaak ook nodig om een toegenomen beroep op de voorzieningen te kunnen (blijven) betalen. Hierover gaat de gemeente met de uitvoerende instanties in gesprek waarna de richting wordt betrokken bij de voorbereiding van het kaderstellende debat. Definitieve vaststelling bij de Perspectiefnota 2012 – 2015.

Hieronder volgt een overzicht van de maatregelen per categorie.

Financieel overzicht Inhoudelijke bezuinigingsmaatregelen

Bedragen x € 1.000,-

Totaaloverzicht Inhoudelijke programma's

	2011	2012	2013	2014
Bezuinigingsopdracht Inhoudelijke programma's *	500	3.500	5.500	6.000
Bezuiniging in categorie CONCRETE MAATREGELLEN	1.225	1.654	2.090	2.543
Saldo bezuinigingsopdracht Inhoudelijke programma's	725	-1.846	-3.410	-3.457

* volgens Collegeakkoord 2010 - 2014

categorie CONCRETE MAATREGELLEN

Nr.	Bezuinigingsvoorstel	2011	2012	2013	2014
IP 3	Sport				
	Exploitatie zwembad (subsidie SEZZ)	50	50	50	50
	Ondersteuning topsport	32	32	32	32
	Tariefsverhoging 2%	8	16	32	64
IP 6	Gezondheid en zorg				
	Rijkscompensatie MO/VB/OGGZ	300	300	300	300
	Kerntaken verslavingsbeleid: preventie	80	80	80	80
IP 7b	Brandweer				
	Bijdrage veiligheidsregio	116	116	116	116
IP 9	Toename arbeidsparticipatie				
	Subsidies sociale werkvoorziening	55	55	55	55
IP 17	Integraal beheer openbare ruimte				
	Terugbrengen onderhoud openbare ruimte	420	841	1.261	1.682
IP 22	1 Wethouder minder	164	164	164	164
Bezuiniging in categorie CONCRETE MAATREGELLEN		1.225	1.654	2.090	2.543

categorie PRIORITAIR ZOEKGEBIED

Nr.	Bezuinigingsvoorstel	2011	2012	2013	2014
IP 1	Welzijn				
	Variant 1	242	439	439	439
	Variant 2	439	439	439	439
	Variant 3	439	439	439	439
IP 2	Cultuur				
	Scenario 1	1.000	2.000	3.000	3.887
	Scenario 2	120	240	360	433
	Scenario 3	150	825	1.085	1.149
IP 3	Sport				
	Topsport	94	94	94	94
	Onderhoudsniveau accommodaties	61	61	97	97
	Zwembadexploitatie	0	0	100	100
IP 4	Integratie en inburgering (meegenomen onder IP 1 Welzijn)	0	0	0	0
IP 5	Onderwijs en jeugd				
	VSV: reboundvoorziening	115	115	115	115
	VSV: mentoring	15	15	15	15
	Lokaal onderwijsfonds	100	100	100	100
	Impuls brede scholen	50	50	50	50
	Leerlingenvervoer	90	90	90	90
	Zwem/gym vervoer	0	0	0	180
	Jeugd	150	150	150	150
IP 7a	Openbare orde en veiligheid				
	Stadswachtenorganisatie	0	332	332	332
IP 8	Dynamiseren economie				
	Professionaliseren marktbenadering	0	7	12	12
	Rol gemeente bij economische initiatieven	0	15	23	23
	Evenementen	0	20	35	50
	Inzet regio	0	20	25	30
IP 11	Volkshuisvesting				
	Bijdrage Woningschap regio Zwolle	0	14	14	14
	Woonschepen	33	33	33	33
	Ouderenhuisvesting	40	40	40	40
IP 12	Monumentenzorg				
	Molens	4	4	4	4
	Publieksvoorlichting	8	8	8	8
	Onderhoud niet-verhuurde monumenten	25	25	25	25
	Onderzoek	10	10	10	10
	Projectsubsidies restauraties	12	12	12	12
	Geen indexatie subsidiebedragen	0	0	0	4
	Opheffen depot materiaal	0	0	0	2
	Leges monumentenvergunningen	0	0	0	3
IP 14	Groen				
	Wijkboerderij Park de Weezenlanden / minder groen beleidontwikkeling	24	24	24	24
IP 15	Algemeen mobiliteitsbeleid en bereikbaarheid				
	Opzeggen lidmaatschap VOC	7	7	7	7
	Verkeersveiligheid	10	10	10	10
	Geen proef gratis openbaar vervoer	20	20	20	20
	Besparing doorstoming OV	36	36	36	36
	Parkeren: verhogen afdracht winst	506	506	488	388

IP 16	Duurzaamheid en milieu				
	Verlagen inzet luchtkwaliteit	0	50	50	50
	Stopzetten uitvoering knelpunten geluid	12	12	12	12
IP 18	Ruimtelijke plannen				
	Scherper sturen op kosten, rolneming en fasering	PM	PM	PM	118
IP 21	Leefbaarheid en wijkgericht werken				
	Wijkanalyse	40	40	40	40
	Taakstelling organisatie wijkzaken	0	0	45	45
IP 25	Exploitatie gronden en vastgoedbeheer				
	Onderhoud verhuurde panden	171	171	171	171
Bezuiniging in categorie PRIORITAIR ZOEKGEBIED - minimaal		1.995	2.770	3.086	3.386
Bezuiniging in categorie PRIORITAIR ZOEKGEBIED - maximaal		3.072	4.530	5.726	6.840

categorie SECUNDAIR ZOEKGEBIED

Nr.	Bezuinigingsvoorstel
IP 5	Onderwijs en jeugd
	Studentenbeleid
	Eigentijds onderwijs
	Geen uitbreiding brede scholen
IP 6	Gezondheid en zorg
	<i>Gezondheid en zorg (WMO en gezondheidsbeleid)</i>
	Kerntaken verslavingsbeleid: ambulante zorg
	Bekostiging individuele preventie
	Bekostiging voorzieningen AWBZ
	Dagbesteding MO/VB/OGGZ
	Gezondheid algemeen
	Mantelzorgondersteuning
	<i>Gezondheid en zorg (Individuele voorzieningen)</i>
	Voorzieningen algemeen
	Hulp in het huishouden
	Woonvoorzieningen
	Vervoervoorzieningen
IP 10	Bijstandsverlening en armoedebestrijding
	Teamsport BOS
	Jeugdportfonds
	Communicatie
	Computerregeling
	Inkomensondersteuning chron. zieken
	Grenzen armoedebeleid verlagen
	Project Zwolle armoedevrij
	Stichting Mee Doen
	Stichting Noodfonds
	Gezondheid GGD
	Bewegen voor ouderen
	Vakantieactiviteiten
	Bestandskoppelingen
	Cliëntenraad
	Medische kosten
	Bijzondere bijstand
IP 21	Leefbaarheid en wijkgericht werken
	Premie op actie
	Wijkbudgetten
	Doe-het-zelf garage
	Doe-het-zelf garage huur pand

IV Totaaloverzicht structurele en meerjarig incidentele bestedingen

Voorstel structurele nieuwe bestedingen 2011

alle bedragen x € 1000	<u>Structureel 2011</u>
Onderwijs en Jeugd	
Onderwijshuisvesting	485
Leerlingenvervoer	225
Exploitatie gymzalen	150
Cultuur	
Lokale media incl. programmaraad	17
Sport	
Exploitatiebijdrage BDG sporthal	30
Aangepast sporten (special heroes)	30
Totaal voorstellen structurele bestedingen	<u>937</u>

Voorstel structurele bezuinigingen ingaande 2011

alle bedragen x € 1000	<u>Structureel 2011</u>
Gezondheid en zorg	- 300
Brandweer/veiligheidsregio	- 116
Toename arbeidsparticipatie	- 55
Daling aantal wethouders	- 164
Verslavingsbeleid	- 80
Sport	- 90
Beheer openbare ruimte	- 420
Totaal voorstellen structurele bezuinigingen	<u>- 1.225</u>

Voorstel meerjarige incidentele bestedingen

alle bedragen x € 1000	<u>INC 2011</u>	<u>INC 2012</u>	<u>INC 2013</u>	<u>INC 2014</u>	<u>Totaal</u>
Participatie en wijkgericht werken					
	225	225	225	225	900
Duurzaamheid					
Projecten en programmakosten	225	225	225	225	900
Delta wet	60	60	60	60	240
Bijdrage uit rioleringsreserve	-60	-60	-60	-60	-240
Ruimtelijke ontwikkeling en economie					
Vergroten ontwikkelvermogen	150	150			300
Economie/kantorenmarkt	100	100	100	100	400
Economische Ontwikkeling ZKN	250	250	250		750
Bereikbaarheid					
Convenant mobiliteitsmanagement	60	60	60	60	240
Ban van de ring	85	85			170
Regionaal verkeersmanagement	25	25	20	20	90
Welzijn en cultuur					
Integratiebeleid	75	75	75		225
Kameroopera	100	100			200
Fluitorkest	26	26			52
Gnaffel	100	100			200
Projectleiding JOGG	70	70	70		210
Totaal voorstellen meerjarig incidenteel	<u>1.491</u>	<u>1.491</u>	<u>1.025</u>	<u>630</u>	<u>4.637</u>

V Financieel Meerjaren Perspectief

A. Structureel perspectief 2011/2014

In onderstaande tabel is het totaalbeeld weergegeven waarbij het financiële kader zoals opgenomen in het coalitie akkoord als basis is genomen. De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de geactualiseerde cijfers.

Totaalbeeld structureel perspectief 2011-2014 (actualisering per mei/juni 2010)

Basis: financieel kader in coalitie akkoord

Geactualiseerde bedragen vetgedrukt weergegeven; alle bedragen in € mln

	t/m 2011	t/m 2012	t/m 2013	t/m 2014
Berekening tekortkader				
uitkomst basisraming cfm overdrachtdossier	1,5	-2,2	-2,7	-3,3
actualisering tbv PPN 2011/2014	-0,3	-0,9	-0,2	0,8
uitkomst basisraming per mei 2010	1,2	-3,1	-2,9	-2,5
Ingecalculeerd effect rijksbezuinigingen		-0,9	-3,4	-5,5
Geactualiseerd kader college akkoord excl nieuw beleid	1,2	-4	-6,3	-8
opgenomen kader in college akkoord voor nieuw beleid	-0,5	-1,5	-3	-3
uitkomst actualisering tbv PPN (aanvullend bedrag per 2011)	-0,5			
Geactualiseerd kader college akkoord inclusief nieuw beleid DEKKINGSPLAN	0,2	-5,5	-9,3	-11
bezuinigingen bedrijfsvoering vast te stellen in PPN 2011/2014	1	3	4	4
bezuinigingen bedrijfsvoering aanvullend t.o.v. PPN 2011/2014			1	1
bezuinigingen inhoudelijk	0,5	3,5	5,5	6
uitkomst actualisering tbv PPN (aanvullend bedrag per 2011)	0,7			
te behalen jaarresultaten op begrotingsbasis	2,4	1	1,2	0

Toelichting op het structureel perspectief

Algemeen

Het te verwachten effect van de rijksbezuinigingen in de komende jaren op de uitkeringen van het rijk is nog steeds bijzonder onduidelijk. Dat geeft ook veel onzekerheid over de hardheid van het geschetste meerjarig perspectief. Zie wat betreft het algemene kader in financieel opzicht ook hetgeen hierover is opgenomen in het coalitie akkoord. De uitkomsten van de junicirculaire 2010 met de nieuwste informatie over de algemene uitkering uit het gemeentefonds worden zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad gebracht.

Uitkomst basisraming meerjarig perspectief

De in het begin van 2010 gepresenteerde basisraming voor de jaren 2011 t/m 2014 is de afgelopen weken geactualiseerd. Bovenstaande tabel geeft de uitkomst van die actualisering weer. In het bijlagenpakket is een gespecificeerde becijfering opgenomen van de actuele financiële meerjarenraming.

Bij de actualisering zijn de navolgende cijfermatige uitgangspunten gehanteerd. Vetgedrukte cijfers zijn gewijzigd ten opzichte van de aannames begin 2010.

	2011	2012	2013	2014
Jaarlijkse stijging salarissen+werkgeverslasten	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%
index jaarlijkse prijsstijging (index BBP*)	1,0 %**	2,25%**	1,50%	1,50%
Index subsidiecontracten	0,4%**	1,90%**	1,70%	1,70%
inflatiecorrectie gemeentetarieven	0,1%**	2,00%**	1,60%	1,60%
rente lang geld	4,60%	5,00%	5,00%	5,00%
rente kort geld	2,50%	3,50%	3,50%	3,50%
Toename woningen (netto; jaar n-1)	300	350	500	700
Toename inwoners (jaar n-1)	600	700	1000	1400

* = Bruto Binnenlands Product (deze index wordt ook gebruikt in de rijksbegroting)

** inclusief nacalculaties.

Wat betreft het te hanteren inflatiepercentage voor de gemeentelijke tarieven voor de jaarschijf 2011 komt de berekening, inclusief nacalculaties, uit op slechts 0,1%. Uit praktische overweging stellen wij voor in 2011 de inflatiecorrectie op 0% te bepalen. Het voorlopige percentage voor de jaarschijf 2012 wordt dan 2,1%; dit is nog niet het definitieve percentage (dat volgt in 2011).

De in het bijlagenpakket opgenomen gespecificeerde becijfering van de meerjarenraming is - ten opzichte van de basisraming opgenomen in het coalitie akkoord - op een aantal onderdelen bijgesteld. Met name de jaarschijf 2012 komt negatiever uit. Maar daarna treden voordelen op zodat het totaleffect van de bijstellingen op de einduitkomst van de meerjarenraming toch ca € 0,8 mln positief is.

De doorgevoerde bijstellingen passen binnen de geldende kaders en hebben met name een financieel technisch karakter. Als belangrijkste bijstellingen kunnen worden genoemd:

- aanpassing van de index BBP op basis van een nieuwe prognose in het recent uitgebrachte Centraal Economisch Plan. Dit leidt tot aanpassing van diverse opbrengst- en uitgaafposten;
- verwerking van de uitkomst van het ontwerp CAO akkoord voor gemeente ambtenaren, looptijd 1 juni 2009 tot 1 juni 2011;
- positieve doorwerkingen op basis van een analyse van de rekeningsuitkomst 2009 (o.a. voordelen dividend; BTW voordeel Sport; algemene uitkering);
- mutaties in opgenomen jaarlijkse lasten (onderhoud, beheer, onderwijshuisvesting etc.) die verband houden met uitbreiding en inbreiding van onze stad. Een gespecificeerd overzicht van de verwerkte lasten ligt ter inzage;
- bijstelling van het structurele niveau van het geraamde voordeel voor onderuitputting van budgetten voor investeringslasten (rente en afschrijving). In stappen wordt het structureel niveau teruggebracht van € 2¼ mln naar € 1,5 mln. Deze aanpassing vindt zijn aanleiding in de teruglopende omvang van nog niet bestede restantkredieten bij onderwijs. Ook van de kant van het provinciaal toezicht zijn kritische opmerkingen geplaatst over de structurele omvang van deze post.

Uitkomst actualisering ruimte voor nieuw beleid en knelpunten in de jaarschijf 2011

In het coalitie akkoord is voor de jaarschijf 2011 uitgegaan van € 0,5 mln structurele ruimte voor nieuw beleid. Op basis van een actuele inventarisatie van aanwezige structurele knelpunten komen wij tot een structureel benodigd bedrag van bijna € 1,0 mln. in 2011. Met dit bedrag kunnen de navolgende structurele knelpunten worden opgelost: onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, exploitatie gymzalen, lokale media, exploitatie BDG sporthal en aangepast sporten. (een toelichting op deze posten is opgenomen in hoofdstuk II en een totaaloverzicht in hoofdstuk IV). Opgemerkt wordt dat het knelpunt onderwijshuisvesting ook na 2011 nog terug komt.

Het totaalbedrag van deze knelpunten overstijgt het in het coalitie akkoord opgenomen budget voor 2011 met € 0,44 mln. Dat betekent dat voor een sluitend plaatje in 2011 ook het taakstellende bedrag voor inhoudelijke bezuinigingen tenminste met dit bedrag moet worden opgehoogd.

Uitkomst actualisering inhoudelijke bezuinigingen 2011

In het coalitie akkoord is voor de jaarschijf 2011 uitgegaan van € 0,5 mln structurele inhoudelijke bezuinigingen. Gekoppeld aan het hiervoor gespecificeerde bedrag aan structurele knelpunten dient de structurele bezuinigingsopbrengst in 2011 minimaal te worden opgehoogd naar € 937.000.

Wij stellen voor deze taakstelling te realiseren op de volgende begrotingsposten: gezondheid en zorg, brandweer/veiligheidsregio, toename arbeidsparticipatie, minder wethouders, verslavingsbeleid, sport en beheer openbare ruimte. In totaal bedraagt het bezuinigingspakket € 1.225.000, bij de begroting 2011 volgt een nadere uitwerking (voor nadere informatie over de bezuinigingen zie hoofdstuk III en het totaaloverzicht in hoofdstuk IV.).

B. Incidenteel perspectief 2011 - 2014

Onderstaand overzicht geeft een totaalbeeld van het incidenteel perspectief. De tabel wordt gevolgd door een toelichting in algemene zin en op specifieke onderdelen.

VERSIE 3 juni 2010 bedragen in € 1	2010	2011	2012	2013	2014
A. Stand per 1/1	28.212.302	17.565.999	4.522.659	919.419	23.210
Rente toevoeging:					
2010 0%, 2011 1,0%, 2012 2,25% en 2013/2014: 1,5%	0	175.660	101.760	13.791	360
Stand per 1-1 na rente	28.212.302	17.741.659	4.624.419	933.210	23.570
B Toevoegingen					
Bespaarde rente overige reserves (incidenteel deel)	3.300.000	1.800.000	800.000	1.000.000	1.000.000
Begrotingsoverschot 2010	1.577.000				
Rekeningsresultaat 2009	22.842.150				
In mindering te brengen op rekeningsresultaat:					
a. compensatie dividendverlies Essent (exact bedrag hangt af van nog te bepalen omvang extra afschrijving)	-6.750.000				
b. aanvulling algemene reserve cfm risicocalculatie jaarrekening 2009	-1.500.000				
c. extra weerstandsreservering als buffer voor een eventuele negatieve uitkomst van de MPV 2011. Bij begroting 2011 nader bezien.	-5.000.000				
uitkomsten reservedoorlichtingen	pm	pm	pm	pm	Pm
Uitkomsten berap 2010 en toekomstige jaarresultaten	pm	pm	pm	pm	Pm
Totaal toevoegingen	14.469.150	1.800.000	800.000	1.000.000	1.000.000
Beschikbaar voor spaarfonds en jaarbudgetten (A+B)	42.681.452	19.541.659	5.424.419	1.933.210	1.023.570
C Meerjarige bestedingen ten laste van het spaarfonds					
* uitvoering diverse besluiten PPN 2009-2012. Zie specificatie in bijlage	8.715.000	7.667.000	850.000	300.000	
* uitvoering diverse besluiten PPN 2010-2013. Zie specificatie in bijlage	3.567.000	2.083.000	1.186.000	583.000	
* afwikkeling overige raadsbesluiten (o.a baggerplan; bonjour; herberg)	491.453				
* cofinancieringsfonds:					
- reservering voor bij begroting 2009 gelabelde cofinancieringen 1)	500.000	1.450.000	950.000		
- reservering voor tot begin 2010 nieuw gelabelde cofinancieringen 2)	2.298.000				
- reservering voor Openluchtbad (in afwachting van voorstel)	1.300.000				
- reservering voor investeringsagenda Provincie-Zwolle	4.493.000				
Totaal meerjarige bestedingen spaarfonds	21.364.453	11.200.000	2.986.000	883.000	0
D. Incidentele bestedingen via jaarbudgetten					
* bestedingsbesluit incidenteel begroting 2009	36.000				
* bestedingsbesluit incidenteel begroting 2010 (incl. amendementen)	3.715.000	30.000	30.000		
Totaal bestedingsbesluiten incidenteel jaarbudget	3.751.000	30.000	30.000	0	0
E. Voorstel toewijzing nog beschikbare middelen	-	3.789.000	1.489.000	1.027.000	1.022.000
a. toewijzing aan meerjarige aanvragen (zie specificatie)		1.489.000	1.489.000	1.027.000	632.000
b. reservering voor jaargebonden aanvragen 2011e.v en/of voor versterking van het cofinancieringsfonds		2.300.000			390.000
Stand per 31/12	17.565.999	4.522.659	919.419	23.210	1.570

1) electrificatie Kamperlijn en zwembad Windesheim; verdeling over jaarschijven is indicatief.

2) Dit betreft: bedrijventerrein Voorst en verdiepen vaarwater Voorsterhaven, verkeersveiligheid infrastructuur en energiebesparende maatregelen/binnenmilieu basionderwijs

Algemene toelichting

Net zoals vorige jaren gebruiken we de reserve Meerjarigen Investerings en Bestedingen (MIB) als verzamelpot van alle beschikbare nog niet geormerkte eenmalige middelen. In bijlage 3 van de Perspectiefnota 2009-2012 zijn de spelregels van de MIB reserve uitvoerig beschreven. In het bestedingendeel van de reserve (rubrieken C en D) zijn alle reeds genomen bestedingsbesluiten verwerkt. Een specifiek onderdeel in het bestedingendeel is het in rubriek C verwerkte cofinancieringsfonds. Een samenvatting van de eerder vastgestelde spelregels voor dit fonds is terug te vinden in de PPN 2010-2013.

Onderstaand gaan wij eerst in op de belangrijkste (nieuwe of gewijzigde) posten in het overzicht. Vervolgens geven wij aan welke incidentele ruimte op basis van de actuele stand nog beschikbaar is. Wij sluiten af met een voorstel met betrekking tot de toewijzing van de beschikbare ruimte.

Toelichting op de belangrijkste posten

- Dominante post voor wat betreft de vulling van de reserve Meerjarige Investerings en Bestedingen (MIB) is de toevoeging van € 22,8 mln. rekeningsresultaat 2009.
- Het overgrote deel van het rekeningresultaat 2009 is te danken aan de verkoop van Essent aandelen. Conform de afspraak zoals vastgelegd in de begroting 2010 wordt een deel van deze opbrengst ingezet voor het compenseren van het structurele dividendverlies ad ca € 0,5 mln. vanwege de aandelenverkoop. Het voor compensatie benodigde bedrag is indicatief becijferd op € 6¾ mln., waarbij uitgegaan is van compensatie via het afwaarderen van maatschappelijk bezit op de balans (de daardoor ontstane lagere boekwaarden leiden tot lagere lasten voor rente en afschrijving in de begroting)
- Wij kiezen ervoor – gelet op het verhoogd risicoprofiel met betrekking tot de vastgoedfinanciën- vooralsnog € 5 mln. als extra weerstand in reserve te houden in verband met het verliesrisico in de eerstvolgende MPV. Bij de eerstvolgende begrotingsbesprekingen wordt de noodzaak van deze reservering opnieuw bezien. Daarbij zullen dan ook de uitkomsten worden betrokken van een doorlichting van de reservepositie van vastgoed. Het risico dat ook de eerstvolgende MPV in 2011 per saldo in de jaarrekening 2010 tot een negatieve verrekening gaat leiden is zeker aanwezig. Verliesrisico's in de eerstvolgende MPV zijn er vooral gerelateerd aan het later dit jaar te nemen raadsbesluit inzake planherziening Voorsterpoort en de overigens aanwezige opbrengstrisico's, in het bijzonder bij locaties die zwaar steunen op de realisatie van kantoorgerelateerde grondopbrengsten. Het is zeer de vraag of daar op de korte termijn binnen het totaal van de grondexploitaties voldoende compenserende positieve financiële ontwikkelingen tegenover staan. De actuele MPV geeft aan dat de eerstkomende jaren de mogelijkheid van winstnemering op afgesloten of lopende exploitaties beperkt is.
- Met uitzondering van de post bespaarde rente wordt voor wat betreft de kansen op toekomstige toevoegingen het realisatiebeginsel gehanteerd. Dus een PM – raming voor uitkomsten beraps en toekomstige jaarresultaten en eveneens voor wat betreft de jaarlijks in de begroting op te nemen uitkomst van de reservedoorlichting. Ook de uitkomst van de parallel aan de PPN opgestelde Berap 2010 is nog niet in het overzicht verwerkt.
- In voorgaande jaren zijn reeds diverse bestedingsbesluiten genomen die de komende jaren nog tot uitvoering moeten komen. Deze besluiten zijn onder C en D in het overzicht cijfermatig tot uitdrukking gebracht; ter informatie is in het bijlagenpakket een specificatie opgenomen van de vanaf 2011 nog te realiseren bestedingsdoelen. Onder C is tevens een tweetal bedragen opgenomen gerelateerd aan in gang gezet maar nog af te ronden besluitvorming. Concreet betreft het € 1,3 mln. reservering voor renovatie Openluchtbad en € 4,5 mln. reservering binnen het cofinancieringsfonds voor uitvoering van de investeringsagenda Provincie-Gemeente (zie het afzonderlijke hoofdstuk hierover in deze PPN).

Berekening meerjarig incidentele financiële ruimte op basis van actuele stand

Op basis van de actuele stand is – na aftrek van hierboven genoemde posten- de volgende meerjarig incidentele financiële ruimte berekend voor nieuwe toewijzingen: In 2011 € 3,8 mln. oplopend naar € 7,3 mln. in 2014.

Voorstel toewijzing beschikbare meerjarig incidentele financiële ruimte

Volgens de geldende afspraken komt een drietal bestedingscategorieën in aanmerking voor deze ruimte:

- versterking van het cofinancieringsfonds;

- meerjarige incidentele bestedingen die geen mogelijkheid kennen voor cofinanciering;
- de vorming van jaargebonden budgetten voor incidentele bestedingsbesluiten te nemen bij de komende begrotingsbehandelingen.

Samengevat leiden onze voorstellen tot de volgende toewijzing van de beschikbare incidentele ruimte:

1) Voor honorering van meerjarige incidentele aanvragen wordt in 2011 € 1.491.000 uitgetrokken oplopend naar € 4.637.000 in 2014. In hoofdstuk IV is een specificatie van de voorgestelde meerjarige bestedingsdoelen opgenomen.

2) Er resteert dan nog een beschikbaar bedrag van € 2,3 mln. (oplopend naar € 2,7 mln. in 2014) voor bij de begroting 2011 te behandelen jaargebonden aanvragen 2011 en/of voor versterking van het cofinancieringsfonds. Na aftrek van opgenomen reserveringen voor Openluchtbad en de Investeringsagenda Provincie-Gemeente is dit fonds momenteel leeg. Bij de begroting zal een sluitend bestedingsvoorstel worden voorgelegd.

Bijlage 1 Specificatie uitkomsten meerjarenraming 2011 t/m 2014 (basisraming)

Specificatie uitkomsten meerjarenraming 2011 t/m 2014 (Basisraming)

versie dd 27-5-2010

bedragen x 1.000 euro		t/m 2011	t/m 2012	t/m 2013	t/m 2014
<u>Doorwerking resultaat voorgaande jaren:</u>					
1a	Doorwerking vanuit voorgaande jaren				
	- uitkomst begroting 2009	1.577	1.577	1.577	1.577
	- bijstelling loonkosten 2009/2010	1.000	1.000	1.000	1.000
	- dividend Vitens	100	100	100	100
	- hogere OZB opbrengst	500	500	500	500
	- vrijval kap.lasten sport door BTW voordeel	200	200	200	200
	- Bijstelling algemene uitkering ivm meer bijstandsccliënten	750	750	750	750
	- overige mutaties	pm			
1b	Structurele herijking (vorig college)				
	- efficiency museale voorzieningen (nog in te vullen)	100	100	100	100
	- checkup/ICT inverdietaakstelling	335	335	335	335
	- verlaging subsidies i.r.t. cultuurhuis	5	10	10	10
1c	Structureel nieuwe bestedingen (vorig college)				
	- brandweerkazerne Noord	-324	-324	-324	-324
	- lasten nieuw zwembad	0	-1.155	-1.187	-1.187
		4.243	3.093	3.061	3.061
<u>Rijksbeleid:</u>					
2.	Algemene uitkering Gemeentefonds:				
	a. Accres o.b.v. meircirculaire 2009	-162	-162	-162	-162
	a1. Ingeschatte accrestoename vanaf 2012		1.600	3.200	4.800
	a2. herinvoering behoedzaamheidsreserve		-525	-525	-525
	b. vrijval integratie-uitkering WUW tgv alg. uitk. (saldo)	14	34	61	81
	c. overgangsmaatregel ISV	-17	-34	-34	-34
	d. gevolgen afschaffing gebruikersdeel ozb woningen:				
	- afbouw suppletie-uitkering ozb				
	e. mutaties rijkstaken c.a. (zie 3)	84	138	413	498
	f. afloop verfijningsuitkering rioleringen (t/m 2013)	-48	-63	-66	-66
3.	Corresponderende posten a.g.v. rijkstaken c.a.	-4	70	70	70
		-133	1.058	2.957	4.662
<u>Groei van de stad:</u>					
4.	Volume toename onroerende zaakbelasting	219	500	948	1.351
5.	Algemene uitkering:				
	a. volume toename	1.565	3.046	4.295	5.077
	b. correctie a.g.v. landelijke volumegroei	-1.387	-2.958	-4.213	-4.887

	2011	2012	2013	2014
(ontwikkeling uitkeringsbasis)				
6. Stadsuitbreiding:				
a. lasten a.g.v. vastgestelde grondexploitaties (cat. A)	-195	-350	-498	-690
b. stelpost wijkgebonden basisvoorzieningen (cat. B)	-6	-13	-23	-37
c. volumegroei van verplichte bijdr. aan derden (cat. C)	-14	-31	-55	-89
d. gesaldeerde volume-effecten a.g.v. wettelijke taken en/of vastgestelde gem. verordeningen (cat. D) e/f stelposten inbreiding/herstructureing en overige (cat E/F)	-984	-1.797	-1.771	-1.852
	-125	-236	-268	-297
	-927	-1.839	-1.585	-1.424
<u>Overige gemeentelijk bestaand beleid:</u>				
7. Nominale ontwikkelingen:				
a. inflatie-correctie gemeentelijke tarieven	30	631	1.137	1.659
b. trendmatige loon- en prijsaanpassingen	-1.688	-4.722	-7.292	-9.914
b1 afbouw gemeentelijke FPU	60	170	430	580
b2 Gevolgen CAO voor FLO en 2e loopbaanbeleid	305	315	245	355
c. rentemutaties		-300	-300	-300
d. onderuitputting rente en afschrijving	-300	-780	-780	-780
8. Investeringslasten:				
a. autonoom vrijvallende kapitaallasten (netto)	395	810	1.300	2.200
b. lasten vervangingsinvesteringen onderwijs	-53	-107	-162	-218
c. lasten vervangingsinvesteringen (excl. onderwijs)	-298	-606	-921	-1.244
d. lasten verplichte investeringen Onderwijswet	-100	-202	-306	-411
9. Afbouw dekkingsreserve tekortdekking (regulier)	-203	-323	-344	-344
10. Afbouw winstafdracht parkeren (t/m 2013)	-100	-200	-282	-282
11. Afbouw reserve afkoop LVS/WI	-30	-60	-90	-120
	-1.982	-5.374	-7.365	-8.819
Cumulatieve uitkomst basisraming	1.201	-3.062	-2.932	-2.520

Bijlage 2 Overzicht gehonoreerd meerjarig incidenteel 2011 - 2014

Overzicht gehonoreerd meerjarig incidenteel 2011-2014
op basis van eerdere besluitvorming in de gemeenteraad

Meerjarige incidentele knelpunten				
	2011	2012	2013	2014
Besluitvorming bij PPN 2009-2013				
Prestatieafspraken				
Ceintuurbaan	3.750.000			
Totaal prestatieafspraken	3.750.000	0	0	0
Bestedingen in cofinanciering met andere partijen				
Jeugd, alcohol en opvoeding	30.000			
Samenvoeging Sesz/SMZ/VVV	50.000			
Park Wezenlanden	450.000			
Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)	300.000	300.000	300.000	
Nationaal Landschap IJsseldelta (NLIJ)	100.000			
Baggeren	1.875.000			
Totaal met co-financiering	2.805.000	300.000	300.000	0
Overige voorstellen voor meerjarige bestedingen en investeringen				
Participatiefonds Cultuur 2009-2012	90.000	90.000		
Onderwijshuisvesting	138.000			
Kwartiermakers	85.000			
Verhoging evenementenbudget	80.000	80.000		
Inventarisatie/uitbr. Gem. monumentenlijst	40.000			
Uitvoering mobiliteitsvisie/infrastr.proj	100.000	100.000		
Bestemmingsplan buitengebied	225.000			
Zwolle opOrde	180.000	180.000		
Wijkbudgetten	100.000	100.000		
Projectbureau Zwolle-Kampen	74.000			
	1.112.000	550.000	0	0
Totaal besluitvorming PPN 2009-2012	7.667.000	850.000	300.000	0
Besluitvorming PPN 2010-2013				
Zaalgebruik Odeon/De Spiegel	25.000	25.000		
Exploitatie zwembaden	150.000			
Gehandicaptensport	75.000	75.000	75.000	
ZKN: Zorgen Voor de Toekomst	75.000	75.000		
Bezoekvrouwen travers	12.000	12.000		
WMO	200.000			
Focus	48.000	26.000		
Digitaal ondernemersloket	75.000	75.000	75.000	
Evenementenbeleid	75.000	50.000		
Beursvloer	15.000	15.000		
Totaalbudget voor: doorontw bedr. loket, stim.dreat.ind., ThaK/-Vechtstr, congresstad,Bartjens Rekendictee	130.000	130.000	130.000	
Monumentensubsidies	50.000	50.000	50.000	
ZKN: Ontdek de IJsseldelta	50.000	50.000		

Uitv.progr. Verkeersmanagement	25.000	25.000	25.000	
Beperken geluidsoverlast wegen	150.000	150.000	150.000	
Duurzaamheid	40.000	40.000	40.000	
Inhaalslag speelvoorzieningen	150.000			
Meerjarige incidentele knelpunten	2011	2012	2013	2014
Lidmaatschap G27/Nicis/KISS	38.000	38.000	38.000	
Klantcontactcentrum (KCC)	200.000	175.000	175.000	
Restauratie Alg.Begraafplaats	175.000			
Huisvesting gemeentelijke org.	175.000	175.000	175.000	
Tijdelijke voorz. ICT (+ terugbetaling)	150.000		350.000	-
Totaal besluitvorming PPN 2010-2013	2.083.000	1.186.000	583.000	0
Begroting 2010				
Uitburo	30.000	30.000		
Totaal gehonoreerd	9.780.000	2.066.000	883.000	0

Bijlage 3 Investeringsopgaven 2010-2014

De investeringsopgaven 2010-2014

Vooruitlopend op de projectbeschrijvingen in het investeringsprogramma presenteren we hier een globaal overzicht van de grote projecten. De mate van voortgang, hardheid investeringsomvang is erg verschillend van indicatief tot uitgewerkte raming. Eerder verkennend overzicht gaf voor de komende 10 jaar een totaal investeringsbedrag grote projecten aan van € 600 mln., waarvan € 300 mln. voor de gemeente Zwolle.

Spoorzone, totale investering geraamd op € 200 mln. De businesscase is in concept gereed. Op basis hiervan kunnen we een investeringsprogramma opstellen.
Infra, € 18,6 mln. 2011 – 2015 = € 4 mln. per jaar / € 40 mln. 2016 – 2025 Inzetten op bereikbaarheid vraagt investeringen dan wel toezeggingen op korte en lange termijn.
Onderwijshuisvesting, minimaal € 450.000 – maximaal € 5,8 mln. structureel Het collegeakkoord spreekt over het oplossen van de meest prangende knelpunten. Het niveau 'gewenst' sluit hierbij aan.
Hedon, de investering bedraagt maximaal € 12.8 mln. (om te zetten naar structureel) Het locatieonderzoek Hedon is afgerond. De definitieve besluitvorming en financiering volgt in het kader van de begroting 2011.
Openluchtbad, € 5 mln. incidenteel in 2011 Het bedrag van € 5 mln. is een voorlopige raming van de investeringskosten op basis van de nu voorliggende conceptrapportage.
Het Anker, de investering is afhankelijk van het voorzieningen niveau € 1 tot 5 mln. (om te zetten naar structureel) In het collegeakkoord is afgesproken de vestiging van het Anker in Stadshagen te onderzoeken in combinatie met andere voorzieningen op het terrein van onderwijs en sport.
Sportaccommodaties, oplopend van € 150.000 tot € 1,1 mln. structureel Gaait over de keuzes in de uitvoering van het Masterplan sportaccommodaties dat is vastgesteld door de raad.
Voorsterpoort, PM Na de zomer wordt een fase document aan de raad voorgelegd.
IJsselhallen, € 2 – € 10 mln. incidenteel Het belang is gerelateerd aan Kamperpoort en Voorsterpoort. In 2010 wordt een quick scan uitgevoerd naar verplaatsing van de IJsselhallen (bij Berap gemeld).
Fundatie, bruto € 5 mln. incidenteel door de Provincie Overijssel, gemeente nul; wel exploitatie bijdrage 75.000, structureel Vooralsnog verkennen. In de presentatie door de Fundatie is aangegeven dat er ca. € 150.000 exploitatie bijdrage nodig is. Gemeentelijk deel is ca. € 75.000 structureel.
Katwolderplein parkeren, (onrendabele top van € 6 mln.) Op basis van de laatste haalbaarheidanalyse wordt op eindwaarde een sluitende exploitatie verwacht. Echter, door extra investeringen in de ruimtelijke kwaliteit en bouw- en aanloop leegstand verwachten we een onrendabele top van circa € 6 mln. Deze zal deels worden gedekt vanuit de reserve parkeren, deels worden opgevangen door afkoop parkeren derden.

Bijlage 4 Overzicht incidentele knelpunten

Bij de besprekingen in het college over de Perspectiefnota zijn alleen structurele en meerjarig incidentele claims gehonoreerd. Bij de begrotingsbehandeling 2011 zullen we incidentele claims honoreren. We verwachten naast een mogelijke keuze voor het bijvullen van het co-financieringsfonds in ieder geval een afweging te moeten maken met betrekking tot:

- Knelpunten Wmo voorzieningen
- Eerste jaarschijf project Spoorzone
- Ontwikkelingsprogramma Binnenstad
- Verzamelbudget overige ruimtelijke plannen
- Centrummanagement
- Laatste fase aanleg park Schellerdriehoek
- Community Safety
- Europees jaar van de vrijwilliger
- Cofinanciering Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Zwolle, Zwartewaterland, Kampen (ZZK).
- Inzet stadsbouwteam